

JOULUPUKKI

1923

OSAKEYHTIÖ VALISTUS HELSINKI

Pyhä, suuri jouluyö!

Hankivaippa peittää pellot,
kattaa ahot, kankahat,
yöhön kulkuset ja kellot
kirkkain äänin kaikuvat,
salon karja säikähtää
hiljaisuuden häirintää.

Mutta ihmeen viihdyttäen
huokuu luonto talvinen,
jono pitkä kirkkoväen
kulkee kummun harjallen,
missä harmaan temppelein
hahmo piirtyy pilvihin.

Sadoin kimmeltävin valoin
huone saadaan hohtamaan;
templi täyttyy, juhla jaloin
virsin vastaanotetaan,
„kirkas nyt kointähtönen”
loistaa soppiin sydänten.

Vapahduksen viesti taasen
kerrotahan korkea,
vanhemmat ja lapset saa sen
taivaanvoimaa tuntea;
ihmissilmät välkkyvät
niinkuin joulukynttilät.

Hankein yli helkähdellen
sävelvirta kiertelee;
metsän kansa ihmetellen
temppeeliä lähenee . . .
Kaikkein luotuin sydän lyö:
„Pyhä, suuri jouluyö!”

A. N.

Paimenten kiire.

Joulupukille kirjoittanut *Aleksi Lehtonen.*

„— ja he menivät kiiruhtaen ja löysivät lapsen, joka makasi seimessä.“ Luuk. 2,16

Sanomattoman hämmästyneitä olivat paimenet jouluyönä, kun keskeltä hiljaisuutta yht'äkkiä heidän ympärillään oli kuulunut enkelisiipien ihmeellistä havinaa. Sitten oli enkeli tuonut heille jouluyön sanoman Vapahtajan syntymästä. Yht'äkkiä oli samassa ollut heidän ympärillään suuri joukko taivaallista sotaväkeä, jonka laulu oli täyttänyt avaruuden niin että se oli ollut kuin tuhansien hopeaharppujen säestämä, kun se julisti: »Kunnia olkoon Jumalalle korkeudessa, ja maassa rauha ihmisten kesken, joihin hänellä on mielisuosio!» Sitten olivat enkelit menneet paimenten luota taivaaseen. Nämä rupesivat — hämmästyksestä hiukan toinnuttuaan — puhumaan toisilleen siitä, mikä oli tapahtunut. Sitten he eivät jaksaneet enää kauemmin olla paikoillaan, vaan he lähtivät matkaan, menivät kiiruhtaen ja löysivät lapsen — pyhän, siunatun Jeesus-lapsen, joka makasi seimessä.

Paimenten kiire! Oi, että se tarttuisi meihinkin kaikkiin tänä joulujuhlana niin että mekin jokainen menisimme kiiruhtaen Jeesuksen luo ja löytäisimme hänet. Sillä tämä on elämän kaikkein suurin tapaus. Minulta kuoli muutama aika sitten eräs hyvä, rakas ystävä, joka kuolemansa edellä sanoi: »Siitä päivästä saakka, jolloin laskin käteni Jeesuksen käteen ja rupesin vaeltamaan hänen kanssaan, tuli koko elämäni toisenlaiseksi; se sai uuden sisällön ja kaikki tuli niin paljon helpomaksi kuin ennen.»

Niin käy, kun kiiruhtaa Jeesuksen luo.

Paimenten kiire! Jouluna on meillä tavallisesti paljon kiirettä. Se kiire on tavallisesti hyvin hauskaa. Joulun edellisinä päivinä on kiireesti mentävä työhön ja laitettava kaikki lahjat valmiiksi ja sinetöitävä ne salaperäisiin kääriihin, joihin kätkeytyy paljon iloa jouluiillaksi. On mentävä kiireesti hankkimaan joulukuusi, jolla joka vuosi on sama suloinen tuoksunsa, kun se tupaan tuodaan. Jouluaamuna on kiireesti mentävä talliin ja valjastettava hevonen tuolle verrattomalle matkalle valaistuun, juhllaiseen joulukirkkoon. Mutta mikään kiire ei ole niin tärkeä kuin paimenten kiire — mennä rientäen Jeesuksen luo. Mitä varten? Ihmettelemään Jeesuksen hyvyttä, kun hän, taivaan kuninkaanpoika, tuli köyhäksi meidän tähtemme, että me hänen köyhyytensä kautta

rikkaiksi tulisimme. Kiittämään Jeesusta tästä, kun hänessä meille tuli oikeus olla Jumalan lapsia ja iäisen elämän perillisiä. Antautumaan hänelle, joka tahtoo olla meidän lapsuutemme ja nuoruutemme, miehuutemme ja vanhuutemme Herra ja Vapahtaja. Tämä on joulun tärkein kiire: mennä Jeesuksen luo hänen syntymäjuhlaan.

Paimenten kiire! Se oli heidän kiirettään Jeesuksen luo, mutta oikeastaan se johtui siitä, että Jeesuksella oli ollut kiire heidän luokseen ilmoittamaan enkeleittensä kautta tulostaan. Niin on, rakkaat pienet ystävät, meilläkin oleva kiire Jeesuksen luo, koska hänellä on ollut sellainen kiire meidän luoksemme, että hän jo silloin, kun olimme niin pieniä ettemme sitä itse ensinkään muista, pyhässä kasteessa kiiruhti meidän luoksemme sanomaan, että hän tahtoo olla meidänkin Vapahtajamme. Sellainen ikävä hänellä oli tehdä meistä onnellisia Jumalan lapsia. Oi, onhan siis meilläkin nyt joulujuhlanamme kiire kiittämään hänen pyhää nimeään ja kumartaen ja rukoillen antautumaan hänelle koko elämämme ajaksi. Tiedättekö, rakkaat lapset, silloin tulee niin hyvä olla, ettei joulumme lopu koskaan.

»Ma kanssa paimenten
käyn seimen äärehen,
käyn lasta katsomaan
ma olkivuoteessaan.
Mun tähteni syntyi hän tänne

Ma kanssa tietäjän
myös joulutähden näin.
Tuon kultan', mirhani,
tuon kiitossuitsuni.
Hän kaikkensa uhrasi mulle.

Ma kanssa Marian
myös kätken tarkkahan
tuon viestin paimenten
ja mietin tutkien:
oi, millaisen lahjan ma sainkaan!

Sun, Jeesus, kanssasi
ma vietän jouluni.
Käy, seimen lapsonen,
käy jouluvieraaksen',
niin jouluni ei lopu koskaan.»

»Karhupoika hyppii, tanssii, laulelee . . .»

»En hunajapaikkaa ma tiedä toista niin oivaa . . .»

Kolme karhua.

Yksinäytöksinen seikkailu. Englantilaisen sadun mukaan Joulupukille kirjottanut Tyyne Haapanen-Tallgrén.
Kuvittanut A. Halonen.

HENKILÖT:

Suuren-Suuri eli Isä Karhu. Koko-Suuri eli Äiti Karhu. Pikku-Pikkuruinen eli Karhunpoika. Kultakutri, pieni tyttö.

Näyttämönä on pienen tuvan sisusta. Keskellä lattiaa ruokapöytä, sen ympärillä kolme tuolia, yksi hyvin suuri, toinen tavallinen, kolmas korkea lapsentuoli. Vasemmanpuolisella sivuseinällä ovi, vastakkaisella seinällä ikkuna ja sen edessä penkki. Peräseinällä, ovenpuolisessa nurkassa on takka tai hella. Oikeanpuolisessa nurkassa kolme makuusijaa, yksi hyvin suuri, toinen tavallinen, kolmas pieni lapsenvuode.

Seiniksi kelpaavat vaikkapa luokkataulut, joille liidulla piirretään ikkuna verhoineen, seinähirret ja pari pikku taulua. Takan tai hellan laittavat kekseliäät pojat pahvista tai pakkilaatikoista.

Isä Karhun osaa esittää suurin poika, hän on paitahihassillaan, saappaat jalassa ja karhunaamio kasvoilla. Äiti Karhulla, josta koetetaan saada hyvin lihava, on pumpulipuku, raitainen esiliina edessä ja karhunaamio kasvoilla. Karhunpojalla, jota esittää pieni poika tai tyttö, on kudottu, ruumiinmukainen pojanpuku ja kasvoilla karhunaamio. Kultakutri on pieni tyttö tavallisessa kesäpuvussa. Isä Karhu puhuu koko ajan karkealla, jylisevällä äänellä, Äiti Karhu tavallisella, ja Karhunpojalla on pieni, kimeä ääni.

Isä Karhu istuu penkillä ikkunan edessä ja polttaa pitkää piippua. Äiti Karhu häärii hellan ääressä. Pikku-Pikkuruinen hyppii ja telmiä ja tanssii ympäri lattiaa. Pöytä on katettu.

KARHUNPOIKA hyppii ja laulaa (sävel: Helky, kaunis tiuku).

Karhupoika hyppii, tanssii, laulelee,
karhupoika aamust' iltaan riemuitsee
täällä pikkuisessa piilopirtissä.

Niinkuin mettä, hunajaa on elämä.
Hei nyt, hei nyt, karhunpoika pieni!
Tuossa isäkulta polttaa piippuaan,
tuossa äitikulta keittää puurojaan.
Karhupoika hyppii, tanssii, laulelee,
karhupoika aamust' iltaan riemuitsee.
Hei nyt sentään karhunpoika pieni.

ÄITI KARHU (nostaa padan tulelta).

Kas niin, nyt valmista puuro on.
Se on vahva ja kypsä ja paakuton.
Vaan oleppas, poikani, siivommalla!
Et toisille tilaa suo lattialla.

ISÄ KARHU.

Olet, poika, liiaksi vallaton.
Ilon pitkän seuraus itku on.

KARHUNPOIKA (tanssii ja laulaa taas).

Hei nyt, hei nyt äiti puuron pöytään sai.
Puurokoppiin kolmeen kohta kaataa kai.
Karhuäjän kuppi julman suuri on,
karhumuorin laakea ja laidaton,
mutta mull' on kuppi pienen pieni.

(Karhunpoika kompastuu isän jalkaan, jolloin isän piippu putoaa lattiaan ja särkyä. Poika vinkuu ja huutaa.

ISÄ KARHU.

No niin, sinä veitikka vallaton,
nyt kaunis piippuni rikki on.

KARHUNPOIKA.

Vaan varsipa ehjäks jäi, minä pelkään.

ISÄ KARHU.

Ja sillä mä sulle nyt annan selkään.

(Ottaa Karhunpoikaa niskasta kiinni ja aikoo lyödä häntä piipunvarrella. Äiti Karhu rientää väliin.)

ÄITI KARHU.

Isä kulta, malttaos mielesi,
hän toiste kyllä on viisaampi.
Voi kuule, sun täytyy kanssani tulla!

Hyvä hunajapaikka on tiedossa mulla.
Ei tarvitse kulkea kauaskaan,
niin hunaja vuotaa virtanaan.

ISÄ KARHU.

No, totta jos on tuo, muorisein,
niin sinne me lähemme yksin tein.
Ihan suuhuni suureen jo nousee vesi.
Vaan valmishan olit jo puuroinesi?
Kai puuro on ensin syötävä pois.

ÄITI KARHU.

Se kurkkumme polttaa vielä vois.
Ei, olkoon hetkinen jäähtymässä,
ja jälkiruoka on kohta tässä.

(Kaataa puuroa jokaiseen kuppiin.)

Tule ukkoni, paikalla lähdetään.
Kas, pieni, et jääne sä itkemään,
vaan isän ja äidin keskellä näin
käyt metsään kilttinä, pystypäin.

(Kaikki karhut lähtevät, isä ja äiti taluttavat keskellään poikaa, joka jo taas hyppi.)

Näyttämö on hetkisen aivan tyhjä, sitten Kultakutri kurkistaa ovesta ja hiipii varovasti sisään.

KULTAKUTRI.

Kas kuinka pikkuinen, hauska tupa!
Mun tänne astua kai on lupa.
Tääll' eikö kotona ketään lie?
Mua väsyttää niin, oli pitkä tie.
Olen Kultakutri, ja kotini tuolla
on metsän laidassa lännen puolla.
Vaan kotoa, raukka, ma juoksin pois,
en siellä viipyä voinut ois.
Oli äiti tuhma ja nurkkaan pani,
kun tahtonut syödä en puuroani.
Se olihan vallan surkeaa,
suru vieläkin mieltäni mustentaa.

(Katsellee ympärilleen.)

Vaan tässähan mulla on mökki oma,
niin ihmeen herttainen, siisti ja soma.
Ma tänne ainaseksi jään,
saa äiti kaivata tyttöään.

(Kiipeää Isä Karhun suureen tuoliin.)

On tässä tuoli niin suuri, syvä,
vaan ei ole istua oikein hyvä.
Se on niin kova kuin kallio,
ma toiseen tuolihin muutan jo.

(Kiipeää alas ja istahtaa Äiti Karhun tuoliin.)

Tämä tuolipa vasta on pehmoinen,
ihan uppoan kohta ma helmaan sen.
Vaan: tuossa on pikkuinen, korkea tuoli,
mä kiipeän siihen, en toisista huoli.

(Kiipeää Karhunpojan tuoliin.)

Voi, pientä, herttaista tuoliain,
ma istua tahdon tässä vain.
Samanlainen tuoli on kotona mulla —
ties, voinko ma koskaan sinne tulla.

(Huokaa syvään.)

Hohhoo, minun kauhea nälkä on.
Kotopuuroa syödä on mahdoton.
Vaan täältäähän mökkini, keskeltä löydän
ihan, valmiin, kauniin suuruspöydän.
Nyt Kultakutri herkkuja saa.
Hei, kylläpä täällä on herttaissaa!

(Laskeutuu lattialle ja menee Isä Karhun suuren puurokupin luo.)

Kas, tässä on kuppi niin suuren suuri.
Mitä kummaa siinäkin lienee juuri?
Nyt ensin siitä mä maistelen.
niin houkuttaa mua tuoksu sen.

(Maistaa lusikalla puuroa, mutta pistää heti lusikan takaisin kuppiin.)

Hui, kyll' oli kuumaa!
Ihan päästäni huumaa.
Ma toisesta kupista maistan nyt,
siin' ehkä jo ruoka on jäähtynyt.

(Maistaa Äiti Karhun kupista, mutta pudottaa lusikan kuppiin.)

Hyh, kylmää aivan,
sepä maksoi vaivan.
Nyt pikkuista kuppia koettaa saan,
tai en saa suurusta ollenkaan.

(Maistaa pienestä kupista. Hyvillään):

Ei jäähtynyttä, ei polttavaa,
vaan suuremmoisen suotuisaa.
Nyt Kultakutri popsia saa.

(Syö hetkisen.)

En uskonut oisi! No onko se laitaa?
Tää pelkkää puuroa olla taitaa.
Vaan enhän puuroa koskaan syö.
On puurossa mulla tuska ja työ,
ja juuri sen kauhean puuron vuoksi
tänä aamuna, raukka, ma kotoa juoksin.
Nyt puuro parhainta herkkua on,
ja nälkä mulla on suunnaton.

(Syö puuron loppuun.)

Oi kiitos, pikkuinen kuppini soma!
Nyt on Kultakutrilla suurusloma.

(Haukottelee.)

Mua melkein taitaa nukuttaa,
nuo vuoteet luoksensa houkuttaa.

(Kiipeää Isä Karhun suureen vuoteeseen koettaa maata siinä hetkisen.)

Ei täss' ole hyvä.
Tää suur' on ja syvä,
ja tyyny on vuorenkorkuinen.
Ma maata tahdon, istua en.

(Kiipeää Äiti Karhun vuoteeseen, koettaa maata.)

»Hyvää huomenta, äiti — hui hirveä!»

Täss' ei ole tyynä ollenkaan,
pään kauhean alhaalle painaa saan,
ja jalkopää niin korkea on,
mun tässä ois nukkua mahdoton.

(Nousee pois.)

Nämä vuoteet ei ole vuoteita lasten,
tuo pikkuinen tuossa on kuin mua vasten.

Kiipeää pieneen vuoteeseen.)

Ma arvasin sen!
Näin mieluinen
on vain oma sänkyini pikkuinen.

(Vetää peiton korville.)

Niin kummasti mua uuvuttaa
ku'n ilta jo ois.
Nukun pois, nukun pois.
Hyvä yötä, metsä ja maal

(Näyttämöllä on hetkinen vallan hiljaista, kuuluu vain Kultakutrin tasainen hengitys. Sitten alkaa ulkoa kuulua karhujen murinaa, ensin etäältä, sitten lähempää. Sisään hyppii ensin Karhunpoika, sitten tulee Äiti Karhu, käsissään kantamus risuja, sitten Isä Karhu kantaen suurta hunajaruukkua.)

KARHUNPOIKA.

Pian, äiti, mu le puuroa anna.

ÄITI KARHU.

Risut saanen ma ensin korjuun panna.
Hyvä lapsi se hetken vartookin,
ja puuroa pyytää kauniimmin.

(Äiti Karhu laskee risut hellan eteen.)

ISÄ KARHU (laskee hunajaruukun pöydälle.)

No nyhän se suurus maistuu vasta.
Suur' kiitos, muorini, neuvomasta!
En hunajapaikkaa ma tiedä toista
noin oivaa, runsasta, suuremμοista.

(Aikoo istua tuoliinsa.)

Vaan tääll' ei kaikk' ole ennallaan,
kas, kuinka on tuolini kallellaan.
Joku siinä on istunut ilmeisesti.

ÄITI KARHU.

Mitä vielä, vain hetken matkamme kesti.
Kuka tänne kauas eksyä vois?
Vaan kas, mun on tuolini siirretty pois,
ja ryppysiltä sen patjat näyttää.
On täytynyt jonkun tuolia käyttää.

KARHUNPOIKA.

Mun tuolissain joku istunut on,
se on tyrkätty vallan loukkohon.

(Huutaa.)

Ei istua saa mun tuolissain,
ei kenkään muu kuin ma itse vain!

ISÄ KARHU.

Kuka maistanut on mun puuroani,
kuka syönyt on suuresta kupistani
ja lusikan pystyyn jättänyt?
Minä puuroa tahdon itse nyt.

ÄITI KARHU.

Kas kummaa, multakin maistettu on,
ja lusikka jäänyt on joukkohon.

KARHUNPOIKA.

Joku maistanut on mun puuroani
ja kaiken syönyt mun kupistani!
(Alkaa itkeä ääneen.)

ISÄ KARHU (katselee ympärilleen).

Se vuotehessani ollut on,
ja peittoa potkinut, kunnoton!

ÄITI KARHU.

Se patjaani käynyt on rypistämässä.

KARHUNPOIKA (kurkistaa sänkyynsä, huomaa Kultakutrin).

Isä, äiti, hoi! Kuka nukkuu tässä?

KULTAKUTRI (hieroo silmiään, herää ja nousee istumaan.)

Hyvää huomenta, äiti — hui hirveää!

(Isä Karhu ojentaa käsivartensa ja aikoo tarttua Kultakutriin, mutta tämä hyppää vikkellä lattiaalle ja juoksee ovelle.)

KULTAKUTRI.

Oi äiti, äiti, en tänne jää!

(Katoaa ovesta. Karhut menevät ovelle ja katsovat hänen jälkeensä.)

ÄITI KARHU.

Sepä livisti!

ISÄ KARHU.

Joutuin jäljessä juokse!
Se karkuri tuo Isä Karhun luokse.
Liharuuat ne harvinaisia on,
vaan paistin saan ma nyt mainion.

ÄITI KARHU.

Minä juokse en kankeilla koivillani,
hän menköön vain minun puolestani.
Me oommehan väkeä rauhaisaa,
ei karhut lapsia syödä saa.

(Pidättää Isä Karhua, joka aikoo juosta Kultakutrin jälkeen, taputtaa häntä poskille.)

Isä kulta, rauhoitu, ethän suutu!
Ei suuruspöydästä ruokaa puutu.
Saat paljon puuroa sakeaa,
ja hunajaa mainion makeaa.

(Pojalle)

Älä puuroas itke, pienoiseni,
se ihmispentusen vatsaan meni,
vaan kuppisi täytän uudelleen,
ja jos tahdot, sen toisenkin kerran teen.
Pata vielä on puuroa puolillaan,
siis rauhassa käymme me syömään vaan.
Kotiin juoskoon pikkuinen ihmismuru,
kai katkera oisi sen äidillä suru,
jos koskaan ei palaisi pienoinen,
jos suuret karhut ois syöneet sen.

ISÄ KARHU.

No menköön sitten. En viitsi juosta.
En suuria hyötyis paistista tuosta.
Hän oli niin pieni ja valkoinen,
kuka raatsisi syödä semmoisen?
Vaan toiste hän karttakoon karhujen tupaa,
näin säyseä aina en olla lupaa.
Ma voin niin helposti suutahtaa,
ja silloin ihmiset kiireen saa!

ÄITI KARHU.

Nyt pöytään käymme me rauhaisasti
kupit tyhjiksi popsimme pohjaan asti.
(Kaikki karhut istuvat pöytään. Esirippu lankeaa.)

PALLOLEIKKISILLÄ.

Joulupukille kirjoittanut *Larin-Kyösti*.

Kuvittanut *Ilmari Vainio*.

*Pojat ilmaan heittävät pallojaan,
mut syrjässä seisoo Mikko,
hän ei koskaan oo rientänyt riemuissaan,
hän on raihmas ja raajarikko.*

*Kädet kiertyvät kainalosauvoihin,
ja katse kiihkosta kiiltää
se on kaikista suurin ja säteilevin,
kun pallo korkeimmin viiltää.*

*Hän keskelle poikien ponnahtain
kuin nuoli, kun laukevi viini,
nyt pallon piirtoja seuraa vain,
ja nyt hän on saanut sen kiinni!*

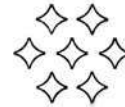
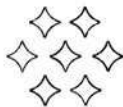
*Hän tuntee kuin ilmassa lentää hän vois,
hänen siipensä kasvaa ja karttuu,
kuin leikkien kruunattu kuningas hän ois,
ilo, into nyt häneen tarttuu.*

*Ja hän riemusta huutavi hurmassaan,
on täyttynyt kirkkahiin kaipuu,
puristellen palloa sormillaan
hän kentälle pyörtyen vaipuu.*

*Isän, äidin neuvot hän unhoittaa,
hänet valtasi kaiho jo kauvan,
ja hän nuoren voiman varteensa saa,
pois heittää hän kainalosauvan.*

*Hymy huulill' on, tuskaa ei tunne hän,
häntä saattaa nyt sankarikunta,
hän on voittanut kruununsa kimmeltävän,
saa nähdä nyt kuningasunta.*

O:kylä 21. 8. 21.

Ilmarin mansikat ja kukat.

Ilmari makaa sairaana vuotellaan. Ulkona vinkuu ja riehuu raju pohjatuuli ja muodostaa korkeita kinoksia pitkin tien vieriä, niin että aidan seipäät vain pistävät esiin lumesta. Pakkanen paukuttaa silloin tällöin pirtin nurkkia. Pesässä pihkaiset kuusihalot palavat räiskyen, ja poukut lentävät permannolle. Sairas Ilmari katselee akkunanruutua. Jääkiteet kimaltelevat sen pinnalla. Siinä on tähtiä ja kukkia. Ilmari katselee ihmetellen niitä. Kauniita ja ihmeellisiä ne ovat, mutta outoja. Ei ainoatakaan päivänkakkaraa tai edes kissankelloa ole niiden joukossa. Ja sitten ne ovat niin kylmiä.

»Tuleeko pian kesä, äiti?»

»Tulee, poikani, jahka paranet. Lepää nyt, niin jaksat kesällä juosta.»

»Pääsenkö minä sitten Iloniitylle, äiti? Siellä on niin paljon kukkia.»

»Pääset, poikani, pääset. Ja kukkien lomassa on mansikoita.»

Sairas Ilmari katsoo taas jääkukkiä ja huokaa. Nehän eivät ole minkään värisiä, eikä niillä ole lehtiä. Ja nuo tähdet ovat kai marjojen sijalla. Ne hohtavat kuin kirkkain hopea.

Ilmari huokaa jälleen ja ummistaa silmänsä. Hän uneksi kulkevansa Iloniityllä. Linnut laulavat hilpeästi. Aidan takana vihreä metsä suhisee suvituudessa. Ja kaikkialla on kukkia, keltaisia leinikköjä, loistavia päivänkakkaroita ja sinisiä kissankelloja. Punaisista apilaista leviää suloinen tuoksu, ja mehiläiset surisevat korkeiden karhunputkien ympärillä. Valkoiset ja kirjavat perhoset liihottavat kukelta kukalle.

Ilmari kahlaa vyötäröitä myöten korkeassa heinässä. Hän riemuitsee ja taputtaa käsiään. Käki kukkuu metsässä: »Kukkuu, kukkuu! Kesä on tullut, kukkuu!» — »Kesä on tullut», huutaa Ilmarikin ja nauraa.

Pientareella, ison pihlajan alla on mansikoita punaiseinaan. Ilmari rientää sinne ja alkaa innokkaasti poimia

niitä tuokkoseen. Ne ovat niin suuria ja kauniita ja niitä on niin paljon.

Äidille hän ne vie, ja sitten hän saa mansikkamaitoa. Niin, ja kukkia hän vie myöskin oikein kauniin kimpun. Ilmari laskee tuokkosen pihlajan juurelle päivänkakkaroiden ja kissankellojen keskelle ja katselee ympärilleen. Hän tahtoo kaikkein kauneimpia kukkia.

Kuusikossa puiden katveessa kasvaa suur'a sinisiä kellokukkiä. Ilmari ei ole ennen nähnyt niin kauniita. Hän kiiruhtaa niitä tavottamaan.

Syvemmillä metsässä on vielä suurempia. Hän juoksee sinne taittaen sieltä täältä itselleen kauniin kukan.

Puut suurenevat, niiden varjot synkkenevät, ja lintujen laulu lakkaa. Kaukaa vain kuuluu laulurastaan liverrys.

Mutta Ilmari ei sitä huomaa; hän juoksee innokkaasti kukalta kukalle ja poimii. Koskaan ei äiti ole saanut näin paljon ja näin kauniita kukkia.

Vihdoin on Ilmarilla tarpeeksi sinikelloja. Hän katselee ympärilleen. Poissa on Iloniitty, poissa iso pihlaja ja mansikat. Suuret naavaiset puut kohoavat jylhinä vierieressä, ja niiden takana näkyy vain uusia puita, kiviä ja kantoja.

Kyyneleet nousevat Ilmarin silmiin. Hän katselee kukkimppua. Onhan hänellä edes sinikellonsa. Mutta ne kadottavat sinisen värinsä, häipyvät pois käsistä, liukuvat etäämmälle ja muuttuvat jääkukiksi ikkunan ruudussa.

Puut ovat palaneet loppuun uunissa, myrsky ei kuulu enää ulkona vinkuvan, vain pakkaneen paukkuu nurkissa.

»Sinikellot muuttuivat jääkukiksi, äiti, ja mansikat jäivät Iloniitylle sen suuren pihlajan alle, tiedäthän. Olisin tuonut ne sinulle.»

Äiti silittää hellästi poikansa kiharoita. »Kesällä poimimme yhdessä uusia kukkia, ja marjathan kyllä säilyvät lumen alla, poikani», sanoo hän ja suutelee kalpeata otsaa.

A. I. N.

Joulun aatto.

(A. Saukkonen.)

Otto Kotilainen.

Andantino.

Laulu *mf*

Piano tai harmonio *mp* *p* *mf*

Äi - din
Hoh - ta
Ol - los

äi - ti ja taa-ton taat - - - to, lau - lan teil - le ja myös-kin muil - - - le: jou-tuu
val-kee-na ran-nan rai - - - ta, puh-kee kuk-ka-han kai-puun ker - - - kät, el-pyy
siu-nat-tu jou-lun aat - - - to, taa-sen ruu-suil-la tal-ven pei - - - tät, suu-rin

cresc. *f* *mf* *3* *mp*

huo-men-na jou-lu - aat - to, pääs-tään py - hil - le jou-lu - puil - - - le. jou - - - lu -
mie - let ja au-ki len-tää las-ten sy - dän-ten uk - set her - - - kät, uk - - - set
muis-tojn ja silk-ki - lii-noin vii-kot ar - ki - set un-hoon hei - - - tät, un - - - hoon

p

puil - - - - le.
her - - - - kät.
hei - - - - tät.

p *p* *pp*

poco rit.

Joulurauha.

Taas kynttilät nyt loistaa joulupuun
ja ihmisaatos tähtiin kohoaa;
niin sielu yhtyy lauluun siunattuun,
ja sydän kylmä lämpimäksi saa.

Maan murheet meitä usein ahdistaa,
ne telkii tiemme, valon peittää pois;
nyt tahdomme ne kaikki unhottaa
kuin koskaan niitä ollutkaan ei ois.

Nyt kukkii jouluruusu kaunoinen.
Soi loisteen sille suurin rakkaus,
mi kärsii autuudeksi ihmisten, --
se maailman on valo, vapahdus.

Niin armahat suo joulu antimet
kuin äiti hellä lempilapselleen;
pois niitä luotas hylkiä voi et,
vaan otat vastaan, nöyrryt kiitokseen.

Sun kunniakses, joulu, laulut soi
ja liekit kirkkaat loistaa kynttiläin,
kun armo-ihmees rauhan meille toi
ja sieluun kaipuun töiden yleväin.

Alfr. Saukkonen

Jouluaika ja joulupuu.

Nyt saapuu taasen joulu, lasten ja vanhem-
pain rakkain juhla. Kirkkaat kynttilät hoh-
tavat silloin ja joululaulut soivat vuoroin
iloisina ja reippaina, vuoroin sydämellisen
hartaina. Kirkoissa ja kristillisissä kodeissa
julistetaan taasen sanomaa Vapahtajan syntymi-
sestä. Hän ei ilmestynyt voimakkaan sotajoukon
ympäröimänä mahtavana valtijaana, vaan heik-
kona avuttomana lapsena, jonka ensimmäisenä asun-
tona oli eläinvaja ja vuoteena seimi. Mutta juuri
tästä Betlehemin seimestä levisi ensimmäisenä joulu-
yönä ihmisluvulle verrattomasti enemmän onnea
kuin Rooman keisarin palatsista, jossa ylistetty
Augustus sinä aikana maailman hallitsijana eli;
eikä Betlehemin tähti ole kadottanut vähääkään

loistostaan, vaikka sen syttymisestä on jo kulunut
melkein kaksituhatta vuotta. Sen ajan mahtavat
valtakunnat ovat hävinneet, mutta se Jumalan
valtakunta, jonka Jeesus toi maailmaan, on kai-
kista aikojen myrskyistä huolimatta säilynyt ja
kehittynyt jakaen siunausta kansakunnille sekä
yksityisille ihmisille.

Betlehemin ihmeellisen yön muistoa vietämme
kiitollisin ja riemuisin mielin joka vuosi sinä aikana,
jolloin talvi on saanut vallan seuduillamme. Sil-
loin on suurimman pimeyden ja pisimmän yön
vafta, ja silloin juuri meidän juhlatulemme muis-
tuttaa »valosta, joka synkeydestä loistaa». Temp-
peliin kellot kaikuvat, mutta ne eivät silloin
ilmoita tulipaloa tai muuta tapaturmaa, kuten

usein muulloin suurissa ihmiskeskuksissa, vaan soivat taivaallisen rauhan sanomaa. Ja kirkot valaistaan pimeään aamuyön hetkillä, ja ihmisäänät yhtyvät urkujen säveleeseen laulamaan jouluvirttä: »Kas kirkas nyt kointähtönen...»

Suuret uskonnolliset juhlamme soveltuvat erinomaisen hyvin juuri niihin vuodenaikoihin, joihin niitä vietetään. Pääsiäinen on aikaiseen keväällä, jolloin tapahtuu luonnon herääminen talvisesta unestaan, helluntai ja juhannus ovat myöhäisemmän kevään ja kesäkesän ihanana ja rehevänä aikana, syksyllä myöhään vietetään pyhän miesten päivänä vainajain muistoa, ja talveen liittyy vihdoin joulu aika.

Emmekä jouluamme voi ajatellakaan muussa ympäristössä kuin juuri talven keskellä. Siihen se sopii oivallisesti. Luonnossa on pakkasen ja kinosten valta. Kirpeä pohjatuuli ajelee lunta pitkien kotoja; vaikkapa hangen alta joistakin paikoin maanpintaa paljastuisikin, ei variksenkaan vankka nokka voisi siitä mitään elatusta irroittaa. Matalalla kulkevat pilvet lisäävät lyhyiden päivien synkkyyttä. Kasvien elämä on sulkeutunut silmuihin, ituihin ja siemeniin, hyönteisten elämä toukkiin ja koteloihin. Monet nelijalkaiset ovat asettuneet talveksi nukkumaan sammaliin ja puiden juuriin kaivamiinsa pesiin, toisilla niistä on kova taistelu saadakseen henkensä säilymään seuraavaan kesään. Ihmisen rakkaus rientää niille usein avuksi; niinpä hyvät lapsetkin heittävätkin väriseville ja nälkäisille linnuille jyviä ja leivänmuruja. Lehtipuut kohoavat hangesta alastomina ja synkkinä; havumetsä sitä vastoin on vihanta, mutta sielläkin kuuluu puiden latvoissa ikäänkuin luonnon valituslauluna milloin paisuvaa milloin hiljenevää huminaa, kuisketta ja kohinaa.

Jeesuksen syntymisen aikoina oli koko maailmassa ikäänkuin talvi. Jäykkä, kylmä itsekkäisyys vallitsi kaikkialla. Ihmissuku harhaili pimeydessä. Kansat kärsivät armottomien mahtimiesten sortoa ja orjuutta, samalla kuin ne huokasivat omaa voimattomuuttaan ja pakanuuden toivotonta tyhjyyttä. Yksi heimo vain, Israelin suku, oli säilyttänyt Jumalan armon tunnon ja vapahduksen toivon. Niinkuin talvella pakkasen ja hädän ahdistuksessa odotetaan pian koittavaa kevättä, niin Israelin profeetat julkilausuiivat sen ajan kansojen pelastuksen ikävän ja vapahduksen kaipuun. Ja puutteensa tunteville avuntoivojille kuului lohdullinen vastaus: »Niin Jumala on maailmaa rakastanut, että hän antoi ainokaisen Poikansa.»

Ensimmäiset jouluvalot loistivat Betlehemin kedolla. Jeesuksen syntymäpäivän, s. o. joulun, viettäminen tuli kristittyjen kesken tavaksi vasta muutamia satoja vuosia myöhemmin. Vietäme kö jouluamme juuri Vapahtajamme syntymäpäivää vastaavana päivänä, sitä ei voida ratkaista, mutta kun siksi on valittu joulukuun 25 päivä, on sillä ollut perustuksena se ajatus, että silloin sattuva talvipäivänseisähdys, jolloin yöt alkavat jälleen lyhetä ja päivät pidetä, hyvin kuvaa tai-

vaallisen valon koittoa maailman synkeyteen. Muinaiset suomalaiset viettivät joulua alkuaan vainajain juhlanä, jolloin pahnoja levitettiin pirtin permannolle, ettei kolinnalla peloitettaisi silloin muka entisissä kodeissaan vierailevia vainajain henkiä. Meidän jouluolkemme muistuttavat Vapahtajan syntymäseimä. Vanhoissa pohjoismaissa laeissa säädettiin erityinen joulurauha, joka tuona melskeisenä aikana takasi erikoisen oikeusturvan joulupäiviksi ja vielä muutamiksi viikoiksi niiden jälkeenkin. Sen muistona on kai meillä, nykyisellä kouluväellä, joululupamme.

Joulupuu on pohjoismaissa tullut käytäntöön vasta noin puolitoista vuosisataa sitten. Nyt me tuskin voimme ajatellakaan joulunviettoa ilman kirkkaasti valaistua kuusta. On useita hurskaiden ihmisten sepittämiä taruja, jotka kuvaavat, kuinka kuusi joutui joulupuuksi. Muutama vuosi sitten esitti tämän kirjoittaja yhden niistä Valistuksen Lasten Lehden nuorille lukijoille. Sen mukaan kaikkittietävä Jeesuslapsi toimitti valinnan jo seimessä hyljäten ylpeän palmun ja ihasuen nöyrään kuuseen, jonka oksille satoi lukemattomia tähtiä taivaslaelta. Erään toisen tarun mukaan Jeesus itse lähetti taivaan korkeudesta useita enkeleitä etsimään puhtainta puuta synnyinjuhlanä kaunistukseksi. Enkelit tutkivat kaikki metsän puut, mutta niissä oli jokaisessa virhe tai tahra. Vihdoin he tulivat kuusen luo. Heti kun he sen huomasivat, päästivät he jo riemuhuodon.

»Kuinka ihana puu, kaikkia muita kauniimpi!» sanoi yksi enkeli.

»Kuinka viehättävä on tuo ainainen vihreys, joka hohtaa sen oksien lukemattomista neulasista! Se on ikuisen toivon väri!» huudahti toinen taivaanläheteistä.

»Ja kuinka suloinen tuoksu on näillä neulasilla! Muistuttaa hienointa hajupihkaa ja tempelin pyhää savua!» huomautti kolmas autuas henki.

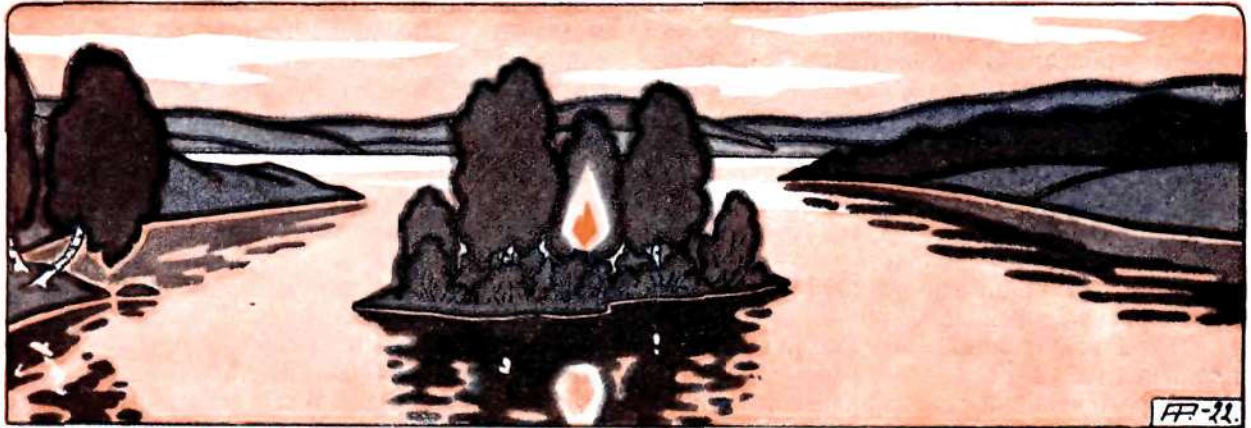
»Oi ihmeitten ihmettä!» riemuitsi neljäs. »Katsokaa, rakkaat veljet, kuinka oksat liittyvät runkoon ristinmuotoisesti ikäänkuin muistuttaen lunastustyön tunnusmerkkiä!»

»Sen rungosta tulvii kultaisia pihkapisaroita kuin säälinkyyneleitä isänsilmästä», sanoi eräs seraafi.

»Ja kuinka valkoista on puun runko!» lisäsi muuan pieni enkeli.

»Kuusi, aina vihanta, tuoksuva kuusi olkoon joulupu!» huusivat taivaalliset vaeltajat yhteen ääneen, katkaisivat hopeaisella kirveellä puun rungon ja kantoivat kuusen taivaaseen Jeesuksen luo. Hän kiitti valintaa ja kiinnitti omin käsin kuusen oksille säteileviä kynttilöitä, kultaisia pähkinöitä, hopeahelmiä ja punaposkisia omenoita ja lähetti sitten enkelin viemään sitä maan lapsille. Enkeli lensi kuutamohohteen ja hopeisten pilvien läpi ja saapui suureen rakennukseen, jossa oli paljon sairaita, köyhiä ja onnettomia. Ja heille ensimmäinen joulukuusi säteili lohduttavaa valoa, joka kertoi Vapahtajan armahtavasta rakkaudesta.

PYHÄSAAREN AARRE

Kansantarinan mukaan kirjoittanut ja kuvittanut A. Paischeff.

Olipa ennenmuinoin ja on vielä nykyäänkin eräässä Suomen monista Pyhäjärivistä noin sadan tahi sadanviidenkymmenen metrin levyinen Pyhäsalmi. Ja salmen keskellä oli saari, nimeltä Pyhäsaari. Tähän saareen oli kätkeyty aarre. Sen huomasi jo siitä aarrevälkeasta, joka siellä aina öisin paloi ja houkutteli ihmisiä luoksensa.

Monet yrittivätkin saada aarretta haltuunsa, mutta kukaan ei ollut yrityksessään onnistunut. Joko he eivät tienneet oikeata keinoa, jolla aarteen saattoi saada valtaansa, tahi jos tiesivätkin keinon, niin puuttui heiltä kyky sen käyttämiseen. Aarteen saattoi nimittäin saada omakseen vain hän, joka saapui saareen yksioista jäätä pitkin yksioisellä varsalla ajaen. Se olikin vaikea tehtävä. Vielähän sitä yksioista jäätä pitkin ajeli, kun oli ollut oikein kova pakkanen, mutta ajapa yksioisellä varsalla! Siinä semmoinen pulma ettei sitä helpolla ratkaistu.

Mitenkä yksioinen varsa, joka tuskin jaloillaankaan pysyy, saattaisi vetää rekeä, ajattelivat monet. Ja mitenkä sitä ohjaisi? Eihän semmoinen elävä vielä ohjista mitään ymmärrä.

Useat ajoivat saareen vanhalla hevosella yksioista jäätä pitkin. Toiset taas ajattelivat, etteihän sillä niin väliä ollut, ajoiko todellakin varsalla, kunhan se vain oli mukana. Ja niin ajoivat he emällä, juoksuhaan varsa jälestä. Mutta kukaan heistä ei kuitenkaan päässyt aarteeseen käsiksi. He joko hukkuivat heikkoon jäähän tahi hävittivät valkean näkyvistään ja saivat tyhjintöimän noloina palata.

Näytti siis siltä kuin Pyhäsaaren aarre jäisi ikipäiviksi saavuttamattomaksi.

Olipa kuitenkin paikkakunnalla eräs mies, jolle onnistumaton yritys onnistui. Köyhä torpanpoika Antti nimeltään palveli renkinä Pyhäsalmen rannalla olevassa suuressa talossa. Samassa talossa oli palvelijattarena Liisa niminen tyttö, hänkin yhtä köyhä kuin Antti. Mutta hän oli kaikinpuolin kunnollinen, reipas ja kaunis tumman-sinisine silmineen ja ruskeine, kiharoine hiuksineen. Antti oli häneen ihastunut, samoin kuin Liisakin Anttiin. He olisivatkin jo aikoja sitten perustaneet itselleen oman

yhteisen kodin, mutta köyhyys esti heidät siitä. Toivosta he eivät kuitenkaan luopuneet.

»Saisinpä vain aarteen haltuuni», ajatteli Antti usein, »niin heti ostaisin talon ja toisin Liisan siihen emännäksi». Mainitsipa hän joskus Liisallekin näistä mietteistään, mutta Liisa veitikka hänelle vain nauroi »Yhtä helppoa on noutaa kuu taivaalta, kuin hakea aarre saaresta», sanoi hän. »Mistä sinä semmoisen yksioisen varsan otat, joka sinut, suuren miehen, saareen vetäisi. Heitä pois turhat mietteet ja koetetaan keksiä joku muu keino», neuvoi tyttö Anttia.

Liisa ei näet luottanut minkäänlaisiin ihmeihin.

Mutta Antti ei luopunut mieliajutuksestaan. Hän mietti asiaa yhä enemmän, harkitsi sitä päivällä työssä, yöllä vuoteessa. Ja viimein hänestä alkoi tuntua siltä, kuin ei yritys olisikaan aivan mahdoton toteuttaa. Hän punnitsi puoleen ja toiseen, ja lopulta hän ryhtyi kaikessa hiljaisuudessa veistelemään pientä kelkkaa. Hän teki sen mahdollisimman kevyeksi. Ainoastaan jalakset hän teki ohuesta raudasta, että pikku reki paremmin luistaisi jään iljangossa. Sitäpaitsi hän laati siihen melkein veneenmuotoisen kokan, mutta vielä terävemmän, että se hyvin halkaisisi ilmaa. Perään hän sijoitti kevyen selkänöjan, joka suotuisan tuulen siihen sattuessa, saattoi toimia purjeena. Vielä teki hän nahkahihnoista varsalle sopivat valjaat, jotka nahkahihnoilla kiinnitettiin kelkkaan. Näistä hommistaan hän ei edes Liisallekaan hiiskunut mitään. Saatuaan kelkan valmiiksi, piiloitti hän sen ja alkoi odottaa salmen jäätymistä.

Silloin vietti hän jännityksen päiviä.

Onni oli hänelle suotuinen. Eräänä varhaisena aamuna, myöhään syksyllä syntyi varsa eräälle talon monista tammoista. Emä oli suuri ja vankkarakenteinen, joten varsakin oli vauras. Samana päivänä tyyntyi ja seestyi ilma, ja iltapäivällä oli jo ankara pakkanen, joka yöksi vain kiihtyi.

Aamulla oli koko Pyhäjärvi vahvassa jäässä. Pakkasta jatkui koko seuraavan päivänkin, joten jää yhä vain vahvistui. Niin talvi takoi Antille siltä unelmiensa onnelaan.

Iltapäivällä ryhtyi Antti kaikessa hiljaisuudessa valmistelemaan Pyhäsaaren retkeään. Hän kulki pitkin

rantoja, pani merkille tuulen suunnan, otti kelkan ja valjaat kätköstään ja vei ne rannalle venhevajaan. Sitten varasi hän talliin terva-astian ja vähän karkeata hiekkaa.

Kun koko talo illallisen jälkeen oli asettunut levolle, hän hiipi talliin, tervasi varsan kavionpohjat ja pakoitti sen sitten kulkemaan hiekalla niin, että hiekka tarttui tervattuihin kavioihin. Tämän teki hän sentähden, ettei varsa liukastuisi iljankoisella jäällä; sillä olihan niin pientä varsaa vielä mahdotonta kengittää. Sitten hän talutti tamman varsoineen rannalle, valjasti varsan kelkan eteen, mutta jätti sen ohjaksitta. Ne hän sensijaan kiinnitti emähevosen suupieliin. Ja ne olivatkin tavallista pitemät.

Sitten tarkasti hän uudelleen tuulen suunnan, että se varmasti olisi edullinen, istuutui kelkkaan ja nykäisi tammaa ohjista, suunnaten matkan heti saarta kohden. Varsa, yrittäessään seurata emäänsä, hämmästyí, kun tunsí olevansa kiinnikytetty johonkin. Se alkoi hiukan rimpuilla, mutta kun emä jatkoi matkaansa, yritti se uudelleen seurata sitä, ja silloin läksi kevyt kelkka liikkeelle. Eikä se painavalta tuntunutkaan. Se liukui kuin kevyt lehti iljangolla.

Jää oli siksi heikkoa, ettei se hiljaista ajoa kestänyt jolloin hevosen paino olisi tullut viipymään liian kauan samalla kohtaa. Sentähden nykäisi Antti tamman vinhaan raviin, ja varsa läksi täyttä laukkaa seuraamaan emäänsä. Pianhan tämmöisellä vauhdilla saaren päästiin.

Sinne tultuaan sitoi Antti tamman rantaleppään ja läksi itse kulkemaan aarrevalkeata kohti, joka oli saaren keskellä.

Kun Antti saapui valkean luo, ei liekki sammunutkaan, kuten oli tapahtunut edellisten aartehakijain paikalle yrittäessä, vaan se suureni sitä mukaa, mitä lähemmäksi hän sitä tuli. Kun hän oli päässyt aivan valkean ääreen, halkesi maa kovalla ryskeellä hänen jalkainsa juuressa, ja hän näki kymmenen täysinäistä kultasäkkiä edessään. Antti miltei kivettyi hämmästyksestä, mutta hän tointui pian ja alkoi harkita, miten saisi säkit pois kuljetetuksi. Kelkkaan ne eivät mitenkään kaikki yhtäikaa mahtuneet, eikä jää sitäpaitsi olisi kestänyt sellaista painoa. Yksitellen täytyi säkit kuljettaa, jos mieli saada ne toiselle rannalle. Mutta ensin ne oli kannettava saaren rantaan.

Antti ryhtyi heti toimeen, ja ihmeekseen hän huomasi ne kevyemmiksi kuin oli luullut. Saatuaan kaikki säkit rantaan, hän pani niistä yhden kelkkaan ja valjasti nyt tamman kelkan eteen, antaen varsan juosta vapaana. Näin hän läksi ajamaan kotirantaan. Siellä hän kätki säkin venhevajan alle, vei tamman varsoineen talliin ja sitten lähti kelkkoineen omin voimin noutamaan toisia säkkejä. Yksitellen hän ne kaikki kuljetti sitten salmen yli ja kätki huolellisesti samaan paikkaan, johon oli ensimmäisenkin piiloittanut. Kaiken tämän tehtyään hän meni renkitupaan nukkumaan. Mutta kauan karttoi uni

(Jatkoa 2 lehden takana.)

«Antti oli häneen ihastunut, samoin kuin Liisakin Anttiin».

HALTIJAJÄNÖN JOULUYÖ

Joulupukille kirjoittanut Veikko Korhonen. Kuvittanut Rudolf Koivu.

Jussukka oli tullut Puputin jälkeen haltijajänöksi ja kotiutunut jo kokonaan uusille olinpaikoilleen. Ei ollut vihamiehiä missään, eikä talon pikku poikakaan laittanut lankojaan hänen poluilleen.

Talon vanhasta ruunastakin oli jo vähitellen tullut hänen hyvä ystävänsä. Sen luona oli niin mukavaa kuutamoinä käydä tarinoimassa. Ruuna, jota sanottiin, Julleksi, jätti aina kauralyhteestään, silloin kun sattui sen saamaan, jotain hänenkin varalleen.

Nytkin oli kirkas kuutamoyö ja Jussukka kupselti niityllään. Oli kovin mukavaa juosta kilpaa varjonsa kanssa ja heittää kuperkeikkoja hohtavalla hangella. Silpaistuaan ladon suula vähän illallista oikasi Jussukka metsän läpi jälleen Julen puheille.

Kuulostettuaan, ettei ollut missään mitään pelättävää, pujahli Jussukka tallin ovi-kolosta sisään.

Julle torkkui parvesaan...

— Kuulehan, mitä sinulla on tänään ajettu, kun sinua nyt noin rau-

kasee? kysäsi Jussukka ja sipaisi kypälällään ruunaa lerpattavaan alahuuleen.

— Halkoja ja heiniä ajettiin pyhiksi, ja Pekka pani niin kovin suuret kuormat, huokasi Julle.

— Miksikä pyhiksi? Eihän vain jouluksi?

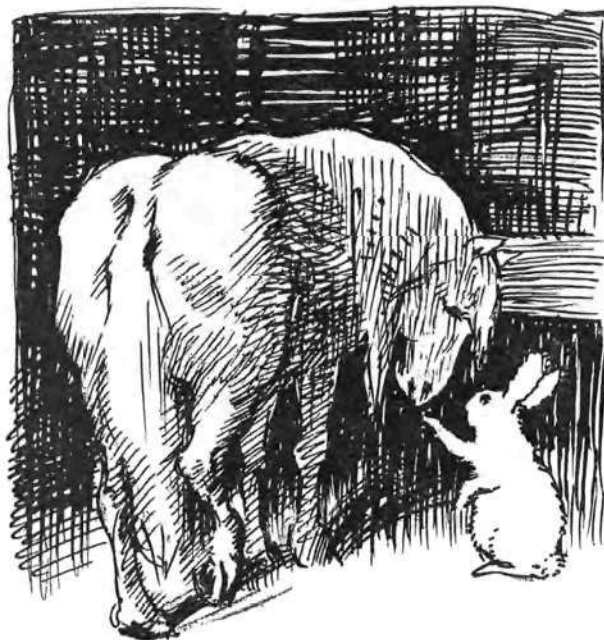
— Jouluksipa niinkin. Oletpa sinäkin haltijajänis, kun et tiedä, että huomenna on jo joulun aatto.

— Ka, sekaantuuhan tässä päivistä, kun joka yö on tällainen kaunis kuutamo. Kuule, Julle, menevätkö ne sinulla joulukirkkoon?

— Niin tuo Pekka kuului sanovan, että mennään. Ja tietysti ne menevät. Vaikka enhän minä enää jaksaisi juosta, kun olen näin vanha.

— Pitäisi minunkin, arvelen tässä, lähteä kerran joulukirkkoon, mutta sinne ei taida osata, tuumaili Jussukka.

— Kun tulet minun perässäni, niin kyllähän osaat. Mutta eri asia on, päästäneekö nuo sinne kirkkoon asti, eivät ne ole minua päästäneet. Siellä kirkon aidan luona minä aina saan seistä ja kuunnella, kun kirkossa soivat urut ja virsiä veisataan.

— Onko se kaunista? uteli Jussukka.

— Kaunistahan se on, kovin kaunista. Ihan minunkin vedet kiihoovat silmiin, vaikka olen tällainen.

Puputti vilkutti korviaan, mielti vähän aikaa ja sanoi sitten:

— Jospa lähtisi hyvinkin jouluyönä laukkaamaan. Joko sinne täytyy varhain lähteä?

— Aikaisinhän ne lähtevät. Kun taas jaksaisi juosta heidän mielikseen, niin että isäntäkin olisi hyvillään. Tuossa on sinulle vähän kauralyhteen tähteitä, jos sinulla nimittäin nälkä on.

— Syö sinä vain itse, että sitten jaksat juosta. Minä saan tuolta talon riihen edestä kyllikseni. Panevalko ne sinulle jouluamuna ne tiukupäitset kaulaasi?

— Nehän nyt toki jouluna. Minä puistelen sitten tiukuja, että osaat tulla sieltä pesältäsi.

— Muistakin sitten varmasti puistaa, virkkoi Jussukka ja pujahiti samassa kolosta ulos ja laukkaili iloisena niitylleen.

Seuraavana iltana siisti Jussukka itseään ja toi uudet havut pesäänsä. Aamulla hän sitten saa nähdä kirkon ja tuikuttavat kynttilät ja kuulla kellojen mahtavan äänen ja urkujen soiton, niinkuin Puputtivainajakin kertoi nähneensä ja kuulleensa. Täytyihän jokaisen hallijäjänön käydä kerran joulu-

kirkossa. Kaikesta siitä oli niin mukava kertoa toisille jussukoille ja muille metsän eläville.

Sinä iltana paneutui Jussukka aikaisin nukkumaan herätäkseen aamulla silloin, kun ruuna puistaa tiukujaan.

Mutta voi sun ilkeys sentään, miten uni saattoikin tehdä hallijäjänölle niin pahat tepposet, ja vielä jouluyönä. Kun Jussukka heräsi lämpimässä pesässään, oli jo aamuhämärä ja tilhit olivat ladon nurkalla pihlajassa aamiaisellaan.

Häpeissään ja harmissaan laukkasi Jussukka talon pihaan ja löysi siellä vitilumessa vain reen jäljet.

Siinä hän sitten kupsehti pihamaalla eikä lähtenyt pakoon, kun talon pikku Pekka tuli ovesta ulos ja jäi ihmetellen katsomaan metsän jouluvierasta.

— Pupu, tule tänne, houkutteli Pekka. Saat äidiltä joulutortun, jos vain tulet tupaan. Mitä sinä haet?

— Vanhaa ruunaa, jonka mukana lupasin mennä joulukirkkoon.

— Vai kirkkoon! Enpä sinne minäkään päässyt. Matti pääsi tänä jouluna, mutta ensi talvena on minun vuoroni. Mennään sitten yhdessä.

Pekka koetti tavoittaa Jussukkaa syliinsä, mutta tämäpä kapaisi metsään niin että lumi pölisi.

Jussukan täytyi jäädä odottamaan ensi talvea joulukirkkoon päästäkseen.

Piilosilla.

„Etsikäähän, lapset, mihin Martti suli!”
Käytiin ladot, tallit — jokos selvä tuli?
Eihän miestä löydy koko kartanosta,
„Leipätiinun kantta, pieni Maiju, nosta!”
Äidin leipähomma taisi mennä myttyyn.
Leikkiessään Martti ekeyi leipäpyttyyn.

Pelastuihan tämä Joukahainen suosta,
mutta avojaloin saikin saunaan juosta,
Taikinaan se tarttui pikku miehen tossu.
Äiti harmitteli. „Noh, noh!” tuumi possu.

Emil Holmström.

«Antti nykäsi tammaa vinhaan vauhtiin, ja varsa löysi täyttä laukkaa seuraamaan emäänsä».

(Pyhäsaarenaarre. Jaki. 2 lehden takaa.)

hänen silmäänsä. Unetonna loikoessaan hän ajatteli kaikkea sitä hyvää, minkä aarre toi matkassaan. Vasta aamuyöstä hän nukahti keveään uneen.

Aamulla herättyään hän riensi heti Liisalle kertomaan tapauksesta. Tyttö luuli hänen tulleen hulluksi eikä lainkaan uskonut hänen juttuaan ennenkuin Antti oli näyttänyt hänelle rahasäkit. Mutta samalla Antti kielsi ankarasti häntä puhumasta asiasta kenellekään, ja Liisa lupasi vaieta.

Pyhänä meni Antti isännän luo ja alkoi hieroa talonkauppoja. Talo, jossa Antti oli renkinä, oli paikkakunnan suurimpia, ja isäntä vain naureskeli Antin ostopuhille eikä ottanut hänen puheitaan vakavalta kannalta. Vasta, kun Antti suuttui ja heitti kourallisen kulta- ja hopeakolikkoja hänen eteensä pöydälle, muuttui talon omistaja totiseksi ja alkoi keskustella asiasta vakavasti. Ja lopulta heillä syntyi kuin syntyikin talonkaupat. Antilla oli millä maksaa, ja hän suoritti talon hinnan kullalla, maksoi kaiken tinnimättä, sillä olihan hän nyt opporikas.

Uudeltavuodelta Antti saikin jo talon haltuunsa. Hän meni Liisan kanssa naimisiin ja alkoi viljellä maata ja hoitaa isäntänä sitä tilaa, jossa ennen oli renkinä palkellut.

Pyhäsaaren hän myöskin osti, ja sille paikalle, josta hän aarteen oli löytänyt, rakennutti hän komean huvimajan.

Mutta varsaa, jolla hän oli noutanut aarteen, hän erikoisesti suosi ja hoiteli sitä itse parhaan mukaan. Ja kun se oli kehittynyt täysikasvuisiksi hevoseksi, ei sillä tehty mitään töitä eikä sitä saanut kukaan muu liikutella kuin isäntä itse. Ainoastaan vieraisilla käydessä hän Liisoinen sillä ajeli. Vanhana hevosenä sillä ei ollut muuta tehtävää kuin kerran vuodessa viedä isäntänsä perheineen joulukirkkoon. Antilla ja Liisalla oli näet ennen pitkää monta vallatonta pojanvekeä ja iloista tytön tyylykkää kasvamassa. Jonkinlaisia aarteenetsijöitä heistäkin tuli, vaikkeivät voineetkaan turvautua yksioisiin varsoihin.

Sellainen on tarina Pyhäsaaren aardesta, jonka valkean niin monet olivat nähneet ulapan takana loimottavan.

«ennenkuin Antti oli näyttänyt hänelle rahasäkit.»

Hiihtämässä.

Hyyssä puut ja pensaat hohtaa,
hehkuin tuike tuikkeen kohtaa,
kireä on pakkahanen.

Kunnet yltään lunta puistaa,
nytpä vasta lylly luistaa,
ulos, pojat, hangellen!

Tammen laine jään on vanki,
Säkenöiden hohtaa hanki,
viima raikas viheltää.

Mutta emme yhtään pelkää,
matkamme käy järven selkää,
ulvahtelee alla jää.

Kovin pakkahanen nyt paukkaa,
jänö valkee tuolla laukkaa,
perään, pojat, painakaa.

Härnäämme nyt halkihuulta,
kirssoitamme kylmää tuulta,
mies, ken moiset kiumi saa!

Jää et täällä, jänö, lankaan,
kiidämme nyt poikki kankaan,
kuuran kiteet kipunoi.

Tuolla kohoo korven parras,
kuuluu honkain humu harras,
kuusten syvät urut soi.

Silmät hohtaa, hehkuu posket,
suonissa käy verten kosket,
kutrit häilyg, hymyg suu.

— Päivän painuessa alas
kotiin poikajoukko palas,
lieden ääreen kokoontuu.

Aarui Kouta.

Silkkikuikka, kaislarantojen asukas.

Kirjoittanut ja kuvittanut K. E. Kivirikko.

Kevät tuli tavallista aikaisemmin Rautonselän rannoille. Jo huhtikuun lopulla lorisivat purot notkoissa, joihin lämmin sulavesi valui ympäröiviltä mäkimailta. Pellon ojat olivat tulvillaan ja avovesi reunasi lahden perukat, jonka hauraalla jäällä ka-

lastaja taivali tyynesti rysilensä. Kalat pitivätkin jo aika molsketta ojan suussa, joka varemmin kuin muut paikat oli vapautunut jääpeitteestänsä, ja sinne ne isot hauetkin tuppautuivat matalalle kutemaan. Rastas räkötöi rantalepikössä, peipponen viserteli raikasta kevätlauluansa, kottarainen kantoi roskia pesäänsä ja varis asteli tarkkana jään reunalla toivoen löytävänsä jotakin herkullista syötävää.

Silloinpa ilmestyi eräänä päivänä Annilan lahteen muutama sorsa ja heti sen jälkeen silkkikuikkapari, ehkä sama joka aina ennenkin oli siinä asustanut. Kukapa tietää, kuinka kaukaa se olikaan tänne tullut, vaikkapa olisi talveansa Niilin rannoilla viettänyt. Siellä oli sillä ollut ruokaa yltäkylläisesti: pieniä kalanpoikasiasia, toukkia y. m. ja vaikea oli käsittää, miksi se ei siellä pysynyt ja sinne jäänyt. Tänne kylmään Pohjolaan kuikat vain tulivat tuon pitkän matkan eivätkä uupuneet, vaikka pieniä siipiään tuimasti räpyttivät. Koti-ikävä ne tänne sieltä ajoi, olivathan ne täällä Suomessa itsekin syntyneet, täällä poikasiansa vaalineet ja opettaneet. Ja siinä mielessä ne nytkin tänne saapuivat sukuansa jatkamaan, elämään onnen ja ilon aikoja. Mutta kohtalo olikin toisin määrännyt.

Jäät heikkenivät päivä päivältä, avovesi laajeni, ja kun pohjatuuli parina päivänä rajusti puhalsi, lakaisi se koko lahden puhtaaksi. Kellastunut kaisla, joka syksyllä oli jäähän juuttunut, katkeili, kohosi kevyenä pinnalle ja ajautui rannoille isoiksi röykkiöiksi. Mutta matalikoille jäi tuo jäykkä pillistö pystyyn jonkunlaiseksi aallonmurtajaksi, kätköpaikaksi vesilinnuille ja niiden pesille.

Molsketta, kaakatusta ja korinaa kuului nyt yhtenä Annilan lahdesta, sillä pari muutakin silkkikuikkaparia oli sinne asettunut asumaan. Toisinaan ne kaikki olivat yksillä paikoilla kaikessa sovussa uiden ja sukeltaen, väliin ne taas kinastelivat ja vedenpinnalla juosten olivat toisiaan takaa tai ehkä vain pelkämästä tyytyväisyydestä ja elämänhalusta mellastivat. Tuon tuostakin ne sukelsivat, kohoten pinnalle aivan toisesta paikasta kuin mihin olivat kadonneet. Väliin ei ollut pinnalla kuin yksi ainoa ja pian sekun katosi toisen siinä samassa tullessa näkyviin. Ne olivat löytäneet pientä kalaa kokonaisen parven ja päättäneet täyttää vatsansa herkkupaloilla. Ja jos lintuja olisi ollut enemmän, ei montakaan kalaa olisi ehjin nahoin päässyt pakoon.

Oli nautintorikasta tarkastaa noiden kauniiden lintujen elämöimistä, niiden sulavia liikkeitä, niiden siistiä pukua ja myllerrystaitoa. Niiden vatsapuolen höyhenys

on lumivalkea, hopeanhohtoinen ja niin tiheätä, että se ei läpäise pienintäkään vesipisaraa. Selkäpuoli on melkein musta, tummasta pääläestä kohoaa kaksi siroa töyhtöä ja poskissa on ruskea parta, jonka lintu voi kohottaa tuuheaksi kaulukseksi. Nokka on pitkä, vahva

ja terävä, jalat ovat ruumiin perällä, melkein päyrstön paikalla, jota ei ole ensinkään. Nilkat ovat aivan litteät kuten varpaatkin ja kynnet leveät kuin omassa sormissamme. Eteenpäin siirryttäessä jalat oivallisesti halkovat vettä, mutta varpaat muodostavat potkaistessa leveän vettä vastustavan pinnan. Arkoina ja jotakin peläten ne uivat niin syvällä, että vain hoikka kaula ja palloksi pyöristetty pää ovat näkyvissä, mutta tyynellä pinnalla ne toisinaan ovat kuin vedestä koholla. Ovatpa

ne joskus kyljelläänkin toinen jalka ilmassa, jolloin niiden valkea vatsa hopeana hohtaa auringon paisteessa.

Kukin pari valitsi oman pillistön pesäpaikaksensa. Tuulen ajamia, puoleksi lahonneita pillinpätkiä, kortteita ja sammalia ne kokosivat mättääksi, kunnes se kannatti linnun vajoamatta. Kun mätäs suurella tavalla oli saatu valmiiksi, katseltiin sitä niin puolelta kuin toiseltakin, mutta varmaankaan se ei tyydyttänyt, koska se hylättiin ja jätettiin oman onnensa nojaan. Vai olisiko hylkäämisellä ollut jokin taballinen, eksyttävä tarkoitus? Miten olikaan rakennettiin toinen ja kolmaskin pesä samaan ryteikköön, ja tämä sai jo kelvata. Siinä istui nyt naaras uskollisesti päiväkaudet painaen mättään melkein veden rajaan, ja viikon perästä siinä oli neljä valkeata, omituisen pitkää, molempiin päihin suippenevaa munaa. Joka kerta kun lintu pesästänsä poistui, kokosi se nokallansa märkiä sammalia muniensa peitteeksi, ettei kukaan niitä näkisi. Eikä niin läpimärkää

»— Ja siinä kiireessä munat jäivät peittämättä».

»— iski vahvan nokkansa läpi munan —».

pesää olisi voinut muuksi luulla kuin tuulen ajamaksi roskaläjäksi, sen vähemmän käsittää, että märissä sammaleissa oli muniakin.

Kun munia oli täysi määrä, jäi naaras niitä hautomaan eikä enää vapaaehtoisesti pesästänsä poistunut. Parissa muussakin pesässä saman lahden perukassa istui silkkikuikka poikastensa syntymistä odottelemassa. Mutta kalastajat pitivät rysiään rannan ruohikossa lahnan kutua odotellen, ja kuikat eivät saaneet olla rauhassa. Joka kerta kun ne kuulivat airojen loisketta, ne pakenivat pesästänsä ja sukelsivat pohjaan peitettyyään ensin munansa huolellisesti. Usein tuli kalastaja rysiillensä niin hiljaa, etteivät kuikat sitä ajoissa huomanneetkaan, ja siinä kiireessä munat jäivät peittämättä. Ne huomasi rantalepässä tähystelevä varis, joka niitä jo kauan oli mielistellyt, sillä nälkäiset poikaset sammalmättäällä räykivät emolta herkkuja pyytäen. Se lensi pesämättäälle, iski vahvan nokkansa läpi munan, niin että kärki tuli ulos toiselta puolelta, ja vei sen rannalla odottaville poikasilleen. Haukunnan tapaista korinaa, siipien kahinaa ja tappelua kuului poikalaumasta, sillä kukin tahtoi saada osansa, mutta isoin ja voimakkain sen yksin lopulta suuhunsa hotkaisi. Emo heti riensi takaisin, lävisti toisenkin munan samaan tapaan ja kantoi sen rakkailleen. Mutta lentokykyisinä muut eivät enää malttaneet odottaa, vaan lensivät katsomaan, mistä emo niitä nyt näin yhtäkkiä oli löytänyt, ja pesämättäällä ne söivät loputkin munat. Levottomana uiskenteli kuikka vähän matkan päässä, sukelsi ja taas pinnalle kohosi, mutta kalastajan läheisyys sitä pelotti, eikä se uskaltanut tulla pesälle omaisuuttaan puolustamaan. Vasta kun vene oli poistunut kauemmas, se kohosi pesällensä, tonki pari kertaa sammalikkoo ikäänkuin jotakin etsien, ja kun sieltä ei mitään löytänyt, päästi se surkean korinan ja sukelsi kauas pois.

Pari viikkoa silkkikuikka suri menetettyjä muniaan, mutta sitten se rakensi uuden pesän lahden keskellä kas-

»- emo kantoi niitä selässensä -»

vavaan ruohistoon ja muni siihen kolme munaa. Nekään eivät jääneet variksilta huomaamatta, sillä lahden yli lennellen ne saattoivat nähdä, mitä tiheässäkin kaislikossa tapahtui. Arkana kuikka taas väisti airon loisketta kuullessaan ja äkkiä yllätettynä sen valkeat munat nytkin jäivät peittämättä, mutta heti kun varis, joka oli tullut yhä tunkeilevemmäksi, lähestyi pesää ja laskeusi kaislikkoon, sukelsi kuikka pinnalle juuri pesän vierestä, asettui hyökkäysasentoon terävä nokka ojolla, ja munan-

»- asettui hyökkäysasentoon terävä nokka ojolla -»

ryöstäjä sai mennä tiehensä. Ja kun se huomasi, että kalastajat eivät sitä sen pahemmin häirinneet, se ei enää pesästänsä lähtenytäkään, vaan päätti paikalla puolustautua. Kahdesta muustakin pesästä olivat munat jo ryöstetyt ja silkkikuikat tuskastuneina jättäneet koko lahden.

Vielä heinäkuun puolivälissä istui silkkikuikka pesällensä. Eräänä päivänä kuoriutui munasta poikanen, pieni pitkäraitainen olento, joka heikkona hoippui mätään reunalla. Silloin tulivat varikset oikein miehissä

ja tekivät lopun sekä poikasesta että jällelloevista vielä kuoriutumattomista munista.

Kauan uiskenteli onneton silkkikuikkapari rantoja, jotka nyt olivat tulleet yhä ruohoisemmiksi. Useasti ne näyttäytyivät ulapallakin, jonne eräs muualta tullut pari oli vienyt isct poikasensa kalastelemaan. Mutta kesä oli paraimmillaan, lapset pulikoivat lämpimässä rantavedessä ja lehtokerttukin lauleli, kuten varemmin rantapensaikossa. Vielä oli pari kuukautta kesästä jällellä ja yhtä pitkä aika lisäksi, ennenkuin pakkasen rupeaisi hätyyttelemään ja rannat jäätymään. Nyt lentelivät jo variksenpoikasetkin omin päin, ja pelloilla oli niille yltäkyläisesti ruokaa. Silkkikuikissa heräsi uusi toivo, surut ja vastoinkäymiset unohdettiin, ja kolmannen kerran ne rupesivat pesää rakentamaan, tällä kertaa lahden suulle keskelle korkeata pillistöä, jonka kätköstä ei varisakaan sitä voinut löytää. Heinäkuun lopussa oli pesässä kaksi munaa, joita ei kukaan häirinnyt ja elokuun puolivälissä niistä tuli untuvapoikasia. Ne olivat ihmeen sievät: pehmeän untuvan peittämät, pitkittäin mustaraitaiset, vatsapuoli kuitenkin puhtaan valkoinen, otsassa paljas punainen nahka, koivet harmaat ja nokka lyhyt typäkkä vain. Ensimmäiset päivät emo kantoi niitä selässensä ja auringossa paistatti, sitten se otti ne siipiensä suojaan ja sukelsi pohjaan saalista noutamaan.

Alko sitten tuo onneton aika, jolloin linnustajat lähtevät aamuvarhain murha-ase kädessä saalista tähystelemään. Oudosti kajahti pyssynpauke kaikkialta ja peloissansa oli emo ottanut poikasensa selkäänsä. Oli vielä jotenkin hämärä ja hienosti sataa tihutti, kun vene ruohikosta lähestyi. Metsästäjä näkee oudon linnun istuvan paikallaan ruohikon reunassa tavallista pulleampana. Hän ojentaa aseensa, laukaus kuuluu, ja kun kaiku vaimenee, makaavat tyyneellä pinnalla molemmat poikaset kuolleina. Epätoivoissaan emo huutaa poikasiaan, jotka eivät enää hievahdakaan paikastansa, ja sydän pakahtumaisillaan se ui pois kauempana odottavan puolisonsa seuraan.

Paimen ja joutsenet.

Joulupukille kirjoittanut *Larin Kyösti.*

Kuvittanut *Rudolf Koivu.*

Resä-illan ihanuudessaan
kolme joutsenta ui yli lahden,
oli yhdellä kruunu kulmillaan,
muut soluivat kaihossa kahden.

Rävi paimenpoikanen polkujaan
ja hän kiipesi rannan puuhun,
ne kolme joutsenta joikuessaan
ui rantahan salmensuuhun.

Ne heittivät hiekalle hahmonsaa,
ne nuoriksi neidoiksi vaihtui,
oli nuorin ja kolmas prinsessa,
hänen huutonsa joikuhun haihtui:

„Vain kerran vuodessa muotomme näin
sai vaihtua valheemme sulkaan;
ken vangita voi minut kruunupäin,
hän taikansa taidolla tulkaan!”

Näki paimenpoikanen ihmeissään,
miten prinsessa säikällä sätki,
lepäs laineilla, läikkyi leikkimään —
sulat säihkyvät poika nyt kätki.

Rävi neidot rannalle astelemaan
sinisillalle salmensuussa;
ei löytänyt prinsessa sulkiaan,
näki paimenpoikasen puussa.

Ja hän pyyteli pensaisa pöyllessään:
„Mua, ihmisen poika, säästä,
veden vihreän velhon orjaksi jään,
jos et sulkaani lentohon päästä!

Saat kruunun, veikeä veitonen,
sen päärlyt ja päiväni kunnaat!”
— „Sano taikas, noiduttu neitonen,
minä annan lempeni lunnaat!”

— „Olemukseni vastavoima on veen,
olin aine jo ennen aikaa.”
— „Minä polttaen untuvas uhriks teen,
tulen voimalla taltutan taikaa!”

Löi lieska nyt liekkihin untuovan,
se sammuen laineilla läikkyi,
oli talttunut taika prinsessan,
hän valkeissa vaatteissa väikkyi.

Ja silloinpa väylää välkkyoää
meren ääriltä saapui haaksi,
katos hahmo kuin kuolevan joutsenen
pää
meren aaltoihin ainiaaksi.

Sädesivöillä siinnossa soiluen
lumivalkeat purjehet hohti,
ja ne prinsessan vei ja sen paimenen
sadun suurta saarta kohdi.

Noitalakki

Lasten näytelmä. Joulupukille kirjoittanut *Heikki Jartti*. Kuvittanut *Rudolf Koivu*.

Henkilöt:

Lassi, pieni poika.
Kerjuu-Kalle, iso poika.
Äiti.

Näyttämönä on yksinkertaisesti kalustettu huone, josta yksi ovi johtaa ulos, toinen toiseen huoneeseen. Ovet sijoitetaan niin, kuinka näyttämö myöten antaa. Näyttämön etualalla on pöytä, jolla on sokerirasia ja muut kahvineuvot.

Lassi (istuu tuolilla selkä ulko-oveen päin. Ottaa taskustaan kymmenmarkkasen ja katselee sitä. Koettaa opetella viheltämään).

Kerjuu-Kalle (kurkistaa ensin ulko-ovelta. Hiipii sitten Lassin huomaamatta hänen taakseen. Puhaltelee sormiinsa. Puhuu itselleen). On siellä pakkanen!

Lassi (puhuu itselleen). Viime kesä oli mukava kesä! Silloin oli metsässä mustikoita ihan mustanaan! Minäkin poimin niitä niin paljon, että kun möin ne, niin sain niistä tämän rahan. Tämä on kymmenenmarkkaa. Tuossa on kymmenennumeroikin ja tuossa. (Osottelee numeroita sormellaan.)

Kerjuu-Kalle (on kurotellut kaulaansa Lassin takana nähdäkseen rahan ja puhuu, yhä Lassin takana pysyen, itselleen). Onpa totta tosiaan tuolla Lassi-naskalilla kokonainen kymppi! Sillä rahalla sitä saisi jo koko joukon tupakkaa!

Lassi (puhuu itselleen). Kun nyt on jouluaatto, niin minä juoksen kauppaan ja ostan tällä rahallani äidille ja isälle joululahjoja. Lahjat pannaan sitten salaa äidin ja isän tyynyn alle. Kun he aamulla heräävät, niin luulevat sitten, että joulupukki ne on sinne tuonut. Mutta mitähän minä ostaisin? Jaa-a! Isälle minä ostan paperosseja. Isä on aina niin mieluisen näköinen, kun joku vieras antaa hänelle paperossin. Ja sitten hän rupeaa puhaltelemaan savurenkaita ilmaan, ja minä saan katsella niitä renkaita koko joulun. Ja äidille minä ostan sokeria, että hän saisi juoda jouluna oikein paljon kahvia. Mutta osan sokerista minä jätän itselleni joulusokeriksi. Sitä on sitten mukava imeä massutella.

Kerjuu-Kalle (puhuu itselleen yhä Lassin takana pysyen). Kyllä minun täytyy saada tuo Lassin kymppi itselleni vaikka millä keinolla. Mutta millä ihmeen konstilla minä sen saisin?

Lassi (katselee yhä rahaansa). Minun tekee aina niin hirveästi mieli sokeria. Jos ei äiti olisi tuolla toisessa huoneessa joulusüvoja tekemässä ja jollei tuo ovi olisi raollaan, niin ottaisin minä nytkin tuosta sokeriastiasta sokeripalan, pienen vain.

Kerjuu-Kalle (puhuu itselleen). Vai tekee pikku isännän mieli sokeria! No sitten minä kyllä voin narrata häneltä itselleni tuon kympin. Minun taas tekee aina mieli tupakkaa, ja minä ostan sitä koko tuolla rahalla. Ennätän vielä hyvin, ennenkuin kaupat jouluaaton vuoksi suljetaan. Onhan minun kyllä kova nälkäkin, mutta sittenkin minä ostan tupakkaa. Kun nyt vain saisin Lassilta tuon kympin.

Lassi (puhuu itselleen). Äiti sanoo, että ken ottaa omin lupinsa sokeria, hän varastaa ja että varkaus on rikos ja rikosta seuraa aina rangaistus. Mutta jos ei äiti näkisi minua, kun minä varastan sokeria, niin ei siitä sitten seuraisi piiskaaminen. (Nousee ja menee pöydän luo huomaamatta Kerjuu-Kallea. Kasvot ovat katsojiin päin.) Jos minä saisin nyt itseni näkymättömäksi, niin ottaisin tuosta astiasta yhden sokeripalan. (Katselee halukkaasti sokeriastiaan.) Yhden ainoan hyvin pienen palan. (Nieveskelee tyhjää.) Ei se nyt olisi varastamista, kun minä kuitenkin vielä tänä päivänä annan äidille joululahjaksi paljon enemmän sokeria.

Kerjuu-Kalle (on entisellä paikallaan, puhuu itselleen). Nytpä keksin, miten petkutan Lassilta kympin! Teen siinä kyllä väärin, mutta minun tekee aina niin julmasti mieli tupakkaa, että en voi sitä saadakseni olla varastelematta ja pettämättä.

Lassi (katselee yhä sokeria, puhuu itselleen). Niin, jospa minä saisinkin itseni näkymättömäksi, ettei äiti minua näkisi, niin ottaisin minä tuosta tuon pienimmän palasen, mutta nyt en uskalla ottaa. Äiti voi katsella minua tuolta toisesta huoneesta, ja sitten hän minut piiskaisi. (Vilkkuu toisen huoneen oveen päin.)

Kerjuu-Kalle (astuu Lassia kohden). No päivää taas, Lassi!

Lassi (säpsähtää ja kääntyy Kalleen päin). Ka, päivää! Sinäkö se olitkin, Kerjuu-Kalle?

Kerjuu-Kalle. Minähän tässä olen. Olen kulkenut talosta taloon katsomassa, joko niihin pian joulu joutuu, mutta en ole vielä saanut misään jouluruokia.

Lassi. Onko sinulla taas nälkä?

Kerjuu-Kalle. On ja kova onkin. Mutta ei nyt puhuta siitä. Oikeastaan minulla oli tänne sellaista asiaa, että tulin kauppaamaan sinulle tätä lakkiani. (Ottaa lakin päästään ja silittelee sitä kädellään.)

Lassi. Mitä minä tuollaisella räysällä tekisin?

Kerjuu-Kalle. Itse sinä, poika, räysä olet, mutta ei tämä minun lakkini!

Lassi. No räysä se on aina oikean lakin rinnalla!

Kerjuu-Kalle. Mutta tällä voi noitua!

Lassi. Älä höpötä, anna hapatal!

Kerjuu-Kalle. Joka panee tämän lakin korville käännettynä päähänsä, se tulee näkymättömäksi.

Lassi (uteliaana). Älä nyt!

Kerjuu-Kalle. Ja se on vielä tottakin!

Lassi (kääntyy pois Kallesta). Jos minullakin olisi sellainen lakki, niin sittenhän minä voisin ottaa sokeriastiasta sokeria aina, kun mieleni sitä tekee, vaikka äiti olisikin huoneessa. Kyllä minun täytyy saada itselleni tuo Kerjuu-Kallen lakki. (Kääntyy Kalleen päin.) Saat kupillisen aamulla keitetyitä perunoita, jos annat lakkisi minulle.

Kerjuu-Kalle. Lapsia niin narrataan, mutta ei minua!

Lassi. Saat silakansuolavettäkin!

Kerjuu-Kalle. Ei pane kaupan äänellä.

Lassi. Saat vielä neljänneksen leipäkin!

Kerjuu-Kalle. Älä sinä, poika, puhu satuja!

Lassi. Saat puolikkaan!

Kerjuu-Kalle. Pidä itse sun puolikkaasi!

Lassi. Kun äsken sanoit, että sinulla on kova nälkä, niin minä annan sinulle lakistasi kokonaisen leivän. Eikö se jo riitä?

Kerjuu-Kalle. En minä noitalakkiani leipään vaihda. Rahaa siitä saada täytyy ja paljon!

Lassi. Kuinka paljon?

Kerjuu-Kalle.

Sata markkaa.

Lassi. Ei minulla ole niin paljon rahaa.

Kerjuu-Kalle. No paljonko sinulla olisi?

Lassi (näyttää Kallelle rahansa). Tämä kymmenen markkaa minulla olisi, mutta tällä minä ostan äidille ja isälle tänä päivänä joululahjoja.

Kerjuu-Kalle. Mitä sinä hassuttelet? Niillähän on joululahjoja sinullekin antaa. Voisinhan minä myödä sinulle tämän lakkini kypilläkin, kun sinä olet ollut minulle aina hyvä.

Lassi. Olenhan minä haukkunut sinua usein.

Kerjuu-Kalle. Niin, mutta toiset pojat kivittävätkin minua. (Kääntelee lakkiaan Lassin silmien edessä.) Osta nyt tästä itsellesi hyvä noitalakki, niin et koskaan sitä kauppaasi kadu!

Lassi (epärovi). En minä tiedä...

Kerjuu-Kalle. No koeta ainakin tätä päähäsi!

Lassi (ottaa lakin ja katselee sitä). Ei tämä sentään niin huono räysä olekaan, kuin minä luulin. Ja kun tämä tekee näkymättömäksi, niin...

Kerjuu-Kalle. Annas kun minä panen lakin sinun päähäsi! Näin. (Panee lakin korville käännettynä Lassin päähän.) No mihinkä sinä nyt jouduit?

Lassi (nauraa). Tässähän minä seison. Etkö näe minua?

Kerjuu-Kalle. En!

Lassi. Eikö minua näy yhtään?

Kerjuu-Kalle. Ei yhtään! Ei pikkuvastastakaan!

Lassi (on lakki yhä päässään, pistää sokeriastiasta palan suuhunsa). Etkö nytkään nähnyt?

Kerjuu-Kalle. En. Ääni vain jostakin kuuluu.

Lassi (imeskelee sokeripalaansa, ottaa lakin päästään ja katselee sitä). Kyllä sokeri on makeata! Ja tämä onkin oikein velholakki! Kyllä minä ostan tämän sinulta. Tästä saat kympin. (Antaa rahan Kallelle.) Kaipa isällä ja äidillä joululahjoja on, vaikka en minä heille mitään annakaan.

Kerjuu-Kalle. Onhan toki! (Panee rahan taskuunsa.) Tätä kauppaat et sinä, Lassi, ikänä kadu! Enkä minä olisi muille noitalakkiani niin halvalla myönytään kuin sinulle. Mutta kyllä minun nyt täytyy lähteä seuraavaan taloon. (Kääntyy ovelle. Puhuu itsekseen.) Enpä minä olisi uskonut Lussia niin tyhmäksi! Nyt ei Kallelta puutu joulutupakkaa! (Juoksee ulos avopäin.)

Lassi (katselee lakkia). Kyllä oli Kerjuu-Kalle tyhmä, kun möi noitalakkinsa niin halvalla. Kelpaakos minun nyt syödä sokeria aina, milloin mieleni tekee, vaikka äiti onkin huoneessa.

Äiti (tulee toisesta huoneesta). Nyt on joulusiivo siivottu. Jos isä tuo kuusen, niin saat sinäkin, Lassi, ruveta äidin kanssa sitä koristelevaan. Äidin pitää vielä parsia isän sukat, että isä tarjenis viedä meidät huomenna joulukirkkoon. (Istuu tuolille ja rupeaa parsimaan.)

Lassi (paina lakin syvään korvilleen). Kyllä sokeri on niin imelää, että minä otan sitä vieläkin yhden palan. (Ottaa ja syö.)

»Voisinhan minä myödä sinulle tämän lakkini kypilläkin...»

Äiti (puhuu itselleen). Mutta johan tuo Lassi nyt varastaa sokeria ihan minun silmieni edessä.

Lassi (riemuitsee itselleen). Ei äitikään näe minua! (Taputtelee lakkiaan pitäen sitä yhä päässään.) Tämä on mainio lakki! Ja nyt minä syön nuo sokeripalat kaikki! (Rupeaa syömään rauhallisesti sokeria sokeriastiasta.)

Äiti (tarttuu äkkiä Lassin käsivarteeseen). No mutta Lassi! Sinähän varastat äidin sokeria!

Lassi (säikähtää). Kuulitko sinä sen?

Äiti. En! Mutta minä näin sen.

Lassi. Mutta minullahan on tämä noitalakki!

Äiti. Mikä noitalakki?

Lassi (ottaa lakin päästään ja näyttää sitä äidille). Minä maksoin tästä lakista Kerjuu-Kallelle kymmenen markkaa, kun tämä tekee näkymättömäksi.

Äiti (ottaa lakin Lassilta). Vai niin! Sinä uskoit Kallen valheen, kun tahtoit varastaa sokeria. Tämä lakki ei ole minkään arvoinen. Ja vaikkapa olisikin, niin annamme sen Kallelle takaisin, kun hän tulee käymään. (Asettaa lakin nauhaan.) Mutta nyt sinä, Lassi, olet ollut niin paha, että äidin täytyy rangaista sinua. (Ottaa seinänraos'a vitsan oikeaan käteensä ja tarttuu vassemmalla Lassin käsivarteeseen viedäkseen hänet toiseen huoneeseen piiskattavaksi.)

Lassi (haraa vastaan itkien). Ai-ai-ai-jaai! Voi-voi-voi-vooi! Älä-älä-älä! Piiskaa Kerjuu-Kallea, Kallea, Kallea...!

Äiti (pysähtyy ja hellittää oteensa). Etkö sinä ole mielestäsi nyt rangaistusta ansainnut?

Lassi (nyyhkien). Olen, äiti; mutta anna rakas äiti, anteeksi!

Äiti. Kun Lassi pyytää, niin äiti antaa anteeksi. Älä nyt enää itke!

Lassi (vähemmän nyyhkien). Kiitos, rakas äiti! Mutta nyt en minä voi ostaa äidille ja isälle joululahjoja, kun Kerjuu-Kalle sai minun rahani.

«— Tarttuu Lassin käsivarteeseen viedäkseen hänet toiseen huoneeseen piiskattavaksi.»

Äiti. Se on sinulle rangaistukseksi äskeisestä pahuudestasi.

Lassi (surullisena). Saako Kerjuu-Kallekin rangaistuksen, kun petti minua lakkikaupassa?

Äiti. On tainnut ja saada, koskapa kuuluu tulevan tiellä itkien.

Kerjuu-Kalle (tulee avopäin, pitelee käsillä korviaan, itkee). Minä ostin itselleni paljon tupakkaa jouluksi ja poltin sitä tuolla tiellä enkä huomannutkaan, kun korvani paleltuivat.

Lassi (innokkaasti). Tarvitsikos sinun pettää minua lakkikaupassa! Se oli sinulle oikein!

Äiti. No, no, Lassi! Jouluna sovitaan ja unohdetaan kaikki riitaisuudet. Kalle saa jäädä meille jouluksi ja

saa lakkinsa takaisin. Mutta tupakoida et sinä, Kalle, meillä saa.

Kerjuu-Kalle. En minä tupakoi enää koskaan.

Äiti. Taivaallinen isä auttakoon sinua pitämään, mitä nyt lupaat. (Katslee Kallen korvia). Eivät nämä ole pahoin paleltuneet. Mene nyt ulos ja hiero niitä lumella. Tule sitten sisälle, niin minä panen korviisi lääkettä, ja huomenna ne ovat jo aivan terveet.

Kalle. Paljon kiitoksia, hyvä emäntä, ja antakaa minulle anteeksi, mitä minä tein äsken Lassille.

Äiti. Mielelläni, etenkin näin jouluna. Mutta mene nyt hieromaan korviasi!

Kerjuu-Kalle. Kyllä, emäntä. (Menee ulos.)

Äiti (katsahtaa akkunaan). Johan isä tuleeekin! Lassi (juoksee akkunaan). Onko isällä joulu-kuusi?

Äiti. Näkyy olevan.

Lassi. Minä menen isää vastaan! Voi, miten hauskaa, kun isällä on joulukuusi. (Juoksee hyp-pien ulos.) Jospa meillä olisikin joulu aina!

Äiti. Tuolla toisessa huoneessa on sitä korvaläkettä... (Menee toiseen huoneeseen.)

Esirippu.

Muistolauseita.

Hän, ken muita armahtaa,
itse siunauksen saa.

Mielitekos pienoiset
jos voit lasna hillitä,
kiusaukset vastaiset
ei voi sua villitä.

Turhaan joutilaisuudesta
laiska hakee riemua,
etsimättä ahkera
saa sen työnsä vieruksesta.

Lentävällä laivalla.

Satukuvasarja.

Joulupukille valmistanut *Rudolf Koivu*

Tämä satu on peräisin niiltä ei kovin kaukaisilta ajoilta, jolloin ei vielä ollut olemassa lentokoneita eikä ilmalaivoja. Mutta silloinkin oli valtakuntia, joita kuninkaat hallitsivat oman tahtonsa mukaan. Ja kuninkaat ja heidän alamaisansa uneksivat, että joskus ilmestyisi niin viisas ihminen, joka osaisi tehdä ilmalaivan ja opettaisi aikalaisillensa ihmeellisen lentotaidon. Ja nyt me kerromme, millä tavalla erään satumaan kuningas kiihoitti lentävän laivan ilmestymistä.

Kuningas kuulutti pitävänsä alamaisillensa pidot. Kaikki saivat tulla, ja ken vieraista saapuisi lentävällä laivalla, hän saisi puolisoskeen kuninkaantytären. Saipa myöskin muuan köyhä, korvessa elelevä poika kuulla kuninkaan kutsuista, ja hänessä heräsi rohkea ajatus, päätti lähteä pitoihin hänkin. Pojan yksiksensä kulkiessa metsätietä, ilmestyi hänen eteensä pienen, oudonkööinen ukko, joka tiedusteli hänen matkansa päämäärää. Poika selitti sen hänelle, ja ukko tarjoutui matkakumppaniksi. Mitäpä muuta kuin poika otti ukon seuralaisekseen. Mutta kun hän aikoi jatkaa matkaa entiseen tapaan, tekikin äijä tenän selittäen ettei silloin kannata jalan patikoida, kun muitakin kulkuneuvoja on käytettävissä.

Ukko sieppasi samassa vyöltään kirveen ja heitti sen loitsuja lukien tien yli metsään. Ja mitä silloin tapahtuikaan! Heti alkoi kuusikosta kuulua ryske, ja hetken kuluttua ponnahti sieltä ilmoille laiva, mahtavat siivet sivuilla. Matkamiehet nousivat laivaan ja ukko ohjasi sen kuninkaan kaupunkia kohti.

Aikansa lennettyään matkamiehet huomasivat pitkäkoipisen miehen hyppivän yhdellä jalalla tietä pitkin. Toisen jalkansa tämä ihmeellinen kulkija oli sitonut kiinni käsivarteensa.

Kysyttiin mieheltä, miksi hän yhdellä jalalla hyppii, ja mies antoi selityksen. Jos hän toisenkin jalkansa liikkeelle panisi, niin heti hänen askeleensa olisivat seitsemänpeninkulman pituiset ja hän harppaisi kaupungin ohi eikä voisi pysähtyä kuninkaan pitoihin, joihin hänkin oli matkalla.

Mies otettiin laivaan.

(Jatk. 2 lehden takana.)

PIKKU LUCIA

Tirolilaistytö miljonakaupungissa.

Joulupukille kirjoittanut *Aura Jurva*. Kuvittanut *F. Ålander*.

Pieni, tummasilmäinen Lucia oli syntynyt Tirolin vuoristokylässä, siellä, missä vuorivirrat riemuiten pauhaavat, missä alppijärvet sinisinä hohtavat ja satojen vuohien kellot kirkkaina kajahtelevat.

Siellä ovat ihmiset kauniita, iloisia ja voimakkaita, samoin kuin heitä ympäröivä luontokin.

Nyt asui kymmenvuotias Lucia Münchenin suuressa kaupungissa tätinsä luona. Hän sopi sinne yhtä vähän kuin villiruusu kukkaruukkuun. Hän oli kuihtunut ja pieni ikäisekseen, kalpea poskinen, suurisilmäinen, kädet ja jalat kapeat. Ainoa, mikä hänellä oli jälellä ihanasta kotimaastaan oli kirkas hymyily ja vilkas olemus.

Hän kulki kuin tanssien kaduilla, pujotellen ihmisvilinässä maitomukineen joka aamu. Hän

hymyili kaikille vastaan tulijoille kuin päivänpaiste ja pujahti ovista kuin varjo.

Maito on harvinaista tässä kaupungissa, eikä sitä kannetakaan litrottain niinkuin meillä köyhässä Suomessa; pikkasen vain annetaan mukin-pohjaan kortilla, eikä sitäkään kaikille, lapsille vain. Mutta Lucian maito-osuus käytettiin kahvikermaksi kotona, niinkuin tavallisesti tehtiin joka kodissa.

Kun täti ja setä alkoivat vieraineen syödä vahvaa, mustaa häränhätälientä päivälliseksi, meni Lucia keittiöön siksi aikaa. Ennen poistumistaan hän niijasi syvään ja lausui heleällä äänellään:
— Hyvää ruokahalua!

Vaikka Lucia aina oli päivänpaisteinen ja iloinen, ei hänen elämänsä kuitenkaan ollut ruusuilla tanssimista, niinkuin olisi luullut. Hän sai olla hommassa aamusta iltaan, niinkuin kaikki lapset sekä aikuiset siellä tavallisesti ovat. Sai siivota, juosta asioilla, auttaa tätiä pukeutumisessa. Ja Lucia sai aina käydä tummassa puvussa, ettei hänen tähtensä tulisi pesua paljon.

— Kello on kuusi! Minun täytyy pukeutua! huudahti Lucian täti syötyään. Täti oli tanssijatar ja esiintyi eräässä kahvilassa joka ilta tanssien tirolilaisia ja baijerilaisia kansantansseja koreissa puvuissa.

— Kampani! Lucia! huusi täti ja laitteli mustat palmikkonsa päänympärille.

— Kenkäni!

Lucia kiinnitti kenkään soljet tätinsä kammatessa.

— Kiinnitä liivini, Lucia!

Lucia ponnisti voimiaan saadakseen tädin piukan, vartalon mukaisen liivin kiinnitetyksi hopeaketjuilla.

— Huivini!

Lucia levitti koreakukallisen silkkihuivin valkean puseron päälle tädin harteille.

Miten siro ja kaunis täti olikaan tuossa ko-reassa kansallispuvussa. Lucia ei ollut milloinkaan saanut nähdä tädin tanssivan; sillä hän ei päässyt mukaan katselemaan. Hän ihaili tättään rajattomasti.

Lähteissään väänsi täti kaasuvalon sammuksiin, sillä Luciaa ja sylikoiraa varten ei kannattanut polttaa kallista kaasua. — Hauskaa iltaa, täti! huusi Lucia pimeästä, pieni, aina vapiseva syli-koira helmassaan. Koira oli iltaisin Lucian kump-panina. Sen kaulassa oli tiuku ja punainen silkki-nauha. He kompuroivat pimeässä pieneen ma-kuukomeroonsa.

Entä läksyt? Lucian täytyi, niinkuin kaikkien lasten, käydä myöskin koulua. Mutta läksyjen lukemiseen ei tahtonut olla aikaa. Ja iltasin, kun olisi ollut aikaa, ei ollut valaistusta.

Seuraavana päivänä istui Lucia koulussa osaa-matta vastata ainoankaan kysymykseen. Eikä opettaja tiennyt, ettei Lucialla ollut aikaa lukemiseen, vaan nuhteli häntä ankarasti lais-kuudesta.

Iltasin jutteli Lucia ainoalle toverilleen, ruskealle, pienelle, tuskin rotansuuruiselle sylikoi-ralle, tädin kultaiselle lemmi-kille, jutteli paljon asioita. Hän silitteli aina vapisevan koiran sileätä karvaa ja puhui hiljai-sella äänellä Tirolista, missä hänen kotinsa oli ollut.

Sinne menee Lucia isoksi tul-tuaan. Ei hän rupea tanssijaksi kuten täti, vaikka tanssiminen onkin kaunista. Hän menee

vuorille, missä vuohet kulkevat suurissa laumoissa, jokaisella kello kaulassa, ja jokaisen kellossa on erilainen ääni. Iltasin ne tulevat kylään vuorilta monisataisena laumana ja määkivät. Kukaan ei tunne omia vuohiaan, mutta vuohet tuntevat emän-tänsä. Ne ovat syöneet rehevää alppiruohoa ja ovat kylläiset. Ne viedään karsinaan, rakennuk-sen alakertaan, jossa nukkuvat yönsä.

Lucialla täytyy olla monta vuolta. Ja paimen-koira. Mutta ei tällainen rotankokoinen raukka, vaan iso, kaunis koira. Ja Lucia kulkee vuorilla vuohien kanssa ja poimii hyvätuoksuisia alppi-yrtejä puron partaalta, niinkuin toisetkin lapset.

Hän menee jyrkän-teellä olevalle vihreälle niit-tylle ja kerää toisten kanssa heinää vuohille tal-veksi. Ja heinäniityllä he kaikki tanssivat kansallis-puvuissa viulun soidessa. He osaavat kaikki tans-sia niityllä vapaan taivaan alla eikä ahtaissa kahviloissa niinkuin täti.

Hän ui hohtavan sinisessä alppijärvessä, jonka vesi on miedon lämmintä, eikä jäätävän kylmää, niinkuin Münchenin halki virtaavan Isarin vesi.

Mutta hän ottaa kuitenkin pikkukoiran kerran mukaansa, että se saa nähdä ihanan Tirolinmaan.

Ja Lucia juoksee kilpaa pienen, pauhaavan vu-ripuron kanssa pitkin niittyjä ja antaa veden kul-jettaa alusta aina kylään saakka. Kylässä on kirkko, jonne Lucia menee joka ilta, kun soitetaan iltamessuun. Sen soitto on toi-sellaista kuin suurten kellojen soitto täällä kaupungissa.

Lucian ääni on käynyt yhä hiljaisemmaksi. Pikkukoira on aikoja nukkunut hänen vierel-lään. Ja Luciakin nukkuu pian omaan puheeseensa, hymy huulilla.

Mutta aamulla hän taas ensi töikseen pujottelee väkijou-kossa maitomukineen, hymyi-lee kaikille ja kulkee kevein askelin. Moni katsoo häneen hymyillen. Hän on kuin kirkas auringonsäde vuorilta suur-kaupungin varjoisilla kaduilla.

Piparkakkumaahan.

On poika palleroinen
niin paksu, painokas,
ja urhoollinen tahtoo
hän olla kuningas.
Hän kirjoliivit ylleen toi
ja hurjan humman satuloi,
niin maailmalle lähti . . .
Oi loista, onnentähti!

Kaks vuotta kesti matka,
kun maailma niin suuri on,
ja piparkaku-kansan
hän joutui joukkohon.
Ja poika äänsi: Ptruul ptruul ptruul!"
Ja kansa huusi: „Juu, juu, juu!"
Hän näki prinsessaisen
ja omaksensa sai sen.

(Mukaii Em. T.)

(„Lentävällä laivalla“. Jatk. 2 lehden takaa.)

Lentävät he taas aikansa yhdessä, niin jopa näkevät vuorenonkalossa pitkän, mutta sangen laihan mies-raukan, joka kaluaa hampaillaan luita. Lentäjät kyselevät mieheltä, mitä hänellä on mielessä, ja mies selittää olevansa hänkin kuninkaan kemuihin matkalla, mutta hänelle oli tiellä tullut ankara nälkä, ja niin oli hän tässä välipalaksi pistellyt poskeensa kymmenen härkää. Tämäkin mies otetaan laivaan.

Nyt oli heitä siis kolme miestä matkassa, mutta seurue kasvoi vielä.

Kun taas lennetään hetkinen tai pari, he huomaavat miehen syvän laakson pohjalla kiviä nuolemassa. Lentäjät ihmettelevät miestä, mutta tämä selittää heille, että laaksossa äsken järvi lainehti, mutta hän juoda litki sen pahimpaan janoonsa.

Miehelle luvataan lisää juomista, kunhan kuninkaan luo saavutaan, ja mies lähtee mielihyvin mukaan.

Keksivätpä he eteenpäin lennellessään vieläkin erään ihmeellisen miehen. Hän loikoi keskellä tietä oikea korva painettuna tiukasti maata vasten. Kun lentäjät kysyvät, mitä hän siinä toimittaa, vastaa mies kuuntelevansa, mitä vieraat kuninkaanlinnassa puhelevat. Tämäkin mies tietysti otetaan laivaan.

Jo alkavat kaukaa kuninkaan linnan tornit kuulua, mutta silloin he huomaavat miehen iso halkokuorma selässä tietä vaeltavan. Kun häneltä tiedusteltiin, mihin hän halkoja vei, ilmoittaa mies kuninkaan niitä tarvitsevan.

Otetaan mies laivaan ja kohta saavutaankin linnaan.

Kuningas on jo huomannut laivan lähestymisen ja hän rientää vieraineen linnan pihalle matkamiehiä vastaan. Mutta kun hän huomaa pojan ja hänen seuralaistensa köyhän ulko-asun, häntä ei halutakaan antaa tytärtään moiselle kulkurille. Hän keksii useita verukkeita.

Poika selviytyi niistä kaikista erinomaisten seuralaistensa avulla, niinkuin seuraavasta saamme nähdä.

Ensiksi oli pojan seuralaisineen tunnin kuluessa syötävä suihinsa aitallinen ruokaa ja juotava kellarillinen olutta. Sitä ennen ei kuningas ajattelekaan tyttärestänsä luopumista. Poika tietää heti, mitä on tehtävä. Hän lähettää nälkäisen miehen aittaan ja janoisen kellariin, ja määräajalleen ovat molemmat huoneet työtöyhjät.

Eipä vieläkään kuningas luovu tyttärestään. Seitsemän peninkulman päässä on hiidenmylly;

sieltä on pojan tunnin kuluessa hankittava säkilinen jauhoja. Poika ei hätäänny. Hän lähettää pitkäkoipisen miehen matkalle, ja yhden askeleen otettuaan on mies perillä. Hän saa sieltä heti jauhot, mutta kun hänellä on aikaa vielä runsaasti jälellä, hän päättää levähtää jonkun hetkisen. Ja niin hän oikasee pitkän vartalonsa myllynkupeelle, aikoen vain hiukan venyä siinä, mutta huomaamattaan hän nukahtaakin sitkeään uneen.

Nyt oli lähellä vaara kaiken hyvän yrityksen raukeamisesta.

Poika linnanpihalla odottelee levottomana miestä. Aika kuluu, mutta jauhonnoutajaa ei kuulu. Käskeepä hän silloin hyväkuuloisen seuralaisensa kuulostelevaan missä pitkäkoipinen viipyy. Hyväkuuloinen painaa korvansa maata vasten kuuntelee hetken ja selittää sitten, että uniahan se mies vetelee myllyn kupeella.

Nyt pienoinen ukko, joka pojalle laivan hommasi, ottaa esille jousensa ja ampuu tulisen nuolen myllyä kohti. Nuoli sattuu myllyn seinään, ja koko mylly romahtaa kasaan. Tähän rysähdykseen herää pitkäkoipinenkin, muistaa asiansa ja harppaa jauhosäkkineen kuninkaanlinnaan juuri aivan viimeisellä minuutilla.

Mutta vieläkin kuningas vikuroi ja asettaa ehdon. Pojan on yön kuluessa hommattava suuri ja komea aseistettu sotajoukko linnan edessä olevalle kentälle. Vasta sitten hän saa kuninkaan-tyttären puolisoikseen.

Poika joutuu ymmälle; hän ei nyt tiedä, miten ehdon täyttäisi.

Mutta silloinpa halkokuormaa kantava mies rientää apuun ja lupaa järjestää asian. Yön tullen hän menee kentän laitaan ja nakkelee halkonsa keskelle kenttää. Ja silloin tapahtuu ihmeiden ihme. Jokainen kentälle singahtanut halko muuttuu sadaksi aseistetuksi ratsunmieheksi, joka teutaroi tantereella. Ja kun kuningas seuraavana aamuna kiiruhtaa uteliaana ikkunan ääreen, hän näkee kentällä mahtavan sotajoukon helistelevän aseitaan ja pojan komeasti puettuna ratsun selässä johtavan joukkoa.

Nyt kuningas jo myöntyi ja oli valmis mielelläänkin luovuttamaan tyttärensä pojalle.

Komeat häät vietettiin heti. Köyhästä korven pojasta tuli kuninkaan vävy. Myöhemmin peri hän valtakunnankin. Ja kun edellä kuvattut auttajat olivat aina hänen käytettävissään, kehittyi hänen valtakuntansa oikeaksi ihmeiden maaksi, jonka kuningas ei ollut sidottu maan kamaraan, vaan liiteli lentävällä laivalla ilmojen halki.

Minkä elämänuran valitsen.

Kirjoittanut Alpo Noponen. Kuvittanut A. Luomanen

1. Kasvaa tahdon pellon perkaajaksi
kedon kynän, kankahan ma kuokin,
vainioksi teen sen kuohkeaksi,
kylvän, leikkaan, omiin viljoin ruokin
karjani ja kaiken kotiväen;
talo loistaa kunnahalla mäen,
Suomen lippu harjalla sen väikkyy,
aine kirkas kummun alla läikkyy.

3. Multa kiintyi katse kasvitarhaan
heelmäpuineen, istuksineen,
niiden hoitajahan hiljaiseen.
Varmaan saan ma viihdytyksen parhaan
työssä uutterraassa tarhurin;
siksi nuorena jo toivonkin
seuraa pensaiden ja taimilavain.
Siellä minun onneni on avain.

5. Rauhan toimet syrjähän me
luomme,
kansan kutsu konsa kajahtaa;
veren, hengen Suomellemme suomme,
vaarahan kun saapi synnyinmaa.
Sotilaana urho-isäin teitä
kulkemaan mun totuttava on;
äiti armas, huolesi siis heitä,
sua puoltaa poikas pelvoton.

2. Viljelijä kaipaa kauppaniistä,
jolta sokerin ja suolan saa.
Kylän keskelle, ei kauas tiestä,
liikehuoneen tahdon rakentaa.
Ahkerasti siinä myön ja ostan
välimiesnä suurten markkinain,
omaa ansiota kartuttain
myöskin seudun hyvinvoinnin nostan.

4. Savupilvet, rattahitten rymy
kellekään ei mieluisata lie,
vaan kun koneen pauhiņa ja ijmy
edistuksen tielle kansan vie,
tehtaan teetan kosken partahalle,
missä voiman vauhtipyörät soi,
siinä näytetähän maailmalle,
mitä suomalainen tarmo voi.

6. Yhdyn, veljyt, sankar-intohosi,
onhan se niin oikea ja tosi;
jaan sun vaivas, taistelus ja ties,
mutta tahdon olla tykkimies.
Vainolainen maahamme jos ryntää,
kanuuna saa surmanvaon kyntää,
viholliset kaatuu niinkuin puut,
kuolinvirttä ärjyy tykkeinsuut.

7. Kuin voittojen tannerta hakkapeliitat
ne muinoin uljaina ratsasti,
niin kannustan minä orhini
ja sankaritien haen hohtavat viitat
Minä samoan taistelun tuoksinaan,
ja vastustajalle, mi kulkuni salpaa,
minä lippuni näytän ja välkytän kalpaa
tai kaadun urhona puolesta maan.

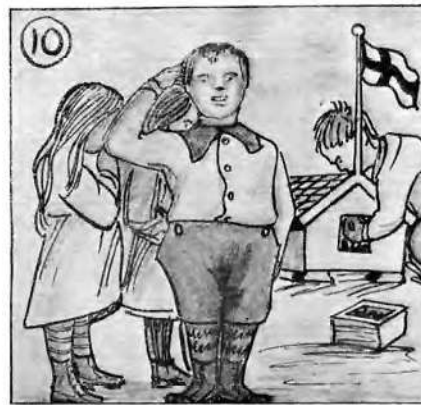
9. Palvelemme kaikki synnyinmaata,
yksi työllään, toinen tiedoillaan,
kolmas käy sen eestä kuolemaan
voidakseen sen vapauden taata.
Paikkani ma myöskin saavutan:
kaiken, mihin minulla on voimaa,
virkamiesnä maalle tarjoan;
toivon vain, ett'ette mua soimaa.

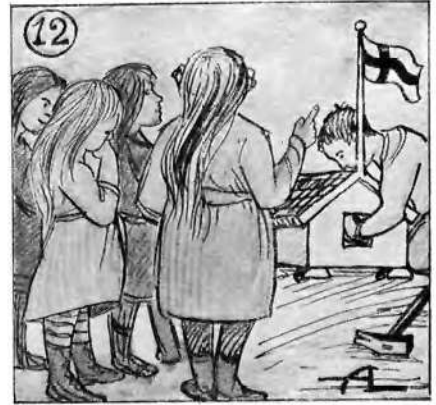
11. Kansan kehitys ois aivan vajaa,
jollei sillä olis opettajaa.
Tiedon kunnaat kirkkahina hohtaa;
sinne täytyy pimennoista johtaa
polku lapsien ja nuorison.
Toimi tää on palvelusta valon;
tehtävän oon saavuttanut jalon,
kun se minun huolenani on.

8. Sota särkee, rauha rakentaa.
Työ on pohja ajallisen onnen.
Sepän moukarissa näen ponnien,
josta tarmo vahvistusta saa.
Pajankalke kaunihimpi on
tykkein jyrinää ja ääntä torven;
aurankärki, joka kääntää korven,
aseista on parhain, verraton.

10. Järjestyksen vankan, tiukan kurin
poliisina vaadin minä aina,
muuten maassa kaikki menee nurin,
käskyt lain ei rahtuakaan paina.
Elämää mä valvon valppaimmin,
kurittomuudelle laadin rajat,
juopot, rosvot, turhan mellastajat
tyrmään teljen kourin ankarin.

12. Koti — se on ihmisyiden linna,
viihdytys ja lohtu kaikin säin.
Suomen kodit säilyy armahinna
johtamina oivain emäntäin;
teidän kotienne emänniksi,
jalot työn ja toimen urhot, siksi
kehittyä haluamme me.
Se on meidän palveluksemme.

Hyvien kirjoitusten saamiseksi Joulupukkiin

julistetaan täten kirjoituskilpailu, jossa parhaista kirjoituksista jaetaan kolme palkintoa, 800 mk., 600 mk. ja 400 mk.; muut käyttökelpoiset lunastetaan sopimuksen mukaan. Tarkoitus on näin saada kokoon kertomuksia ja muita jutelmia; näytelmiä ja lyrillisiä runoja ei tällä kertaa toivota. Kirjoitukset on lähetettävä ennen huhtik. 1 p. salanimellä ja kuoreen suljetulla nimilipulla varustettuna

OSAKEYHTIÖ WALISTUKSELLE, HELSINKIIN.

